

vergadering **C84 – OND9**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 15 december 2011

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de infrastructuurproblemen in het vrij onderwijs en de nood aan een meer transparant beleid ter zake	
- 37 (2011-2012)	3
Met redenen omklede motie	9
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over logopedie	
- 464 (2011-2012)	10
Vraag om uitleg van mevrouw Griet Smaers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over orthoagogische muzikale vorming voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften	
- 489 (2011-2012)	12
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het goedgekeurde Inschrijvingsdecreet	
- 490 (2011-2012)	14
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over ziekteverzuim bij het Vlaams onderwijspersoneel	
- 511 (2011-2012)	18
Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de gemachtigde opzichters	
- 527 (2011-2012)	21
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de instroom van anderstalige leerlingen in het Turnhouts onderwijs	
- 579 (2011-2012)	23
Vraag om uitleg van mevrouw Ulla Werbrouck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de screening van de topsportscholen en de verklaringen hieromtrent	
- 377 (2011-2012)	
Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het eindrapport inzake de screening door de onderwijsinspectie van de schoolse vorming in de Vlaamse topsportscholen	
- 457 (2011-2012)	
Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het eindrapport van de evaluatie van de schoolse vorming in de topsportscholen	
- 580 (2011-2012)	29
Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de nood aan een eenduidig duidelijk systeem in het zwemonderwijs	
- 454 (2011-2012)	35

■

Waarnemend voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen, ondervoorzitter**Interpellatie van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de infrastructuurproblemen in het vrij onderwijs en de nood aan een meer transparant beleid ter zake - 37 (2011-2012)**

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Voorzitter, minister, geachte leden, de manier waarop gebouwen en hun onderhoud op de budgetten van scholen wegen, is een al lang bekende problematiek.

Er zijn nu echter een aantal persartikels verschenen die hier een nieuw licht op werpen. In een artikel getiteld 'Arme scholen, rijke bisdommen' focust Knack op de infrastructuurproblemen in het vrij onderwijs. Vrije scholen staan in principe zelf in voor de materiële omgeving van hun onderwijs. In praktijk zijn ze meestal zelf echter geen eigenaar van de school en maken ze gebruik van een systeem van erfpachten die worden betaald aan de naakte eigenaars van de scholen. In vele gevallen gaat het om vzw's of over het bisdom zelf. Op koepelniveau wordt dit amalgaam van grote en kleine vzw's vertegenwoordigd door de Dienst voor Investerings van het Katholiek Onderwijs (diko). De artikels in Knack gingen in op de rol en de boekhoudkundige organisatie van de vzw's. Van één vzw werd de rekening onder de loep genomen. De vereniging blijkt over een grote hoeveelheid slapend kapitaal te beschikken, terwijl scholen met al dan niet acute infrastructuurnoden soms in de kou blijven staan.

Het is duidelijk dat het patrimoniumbeleid van de betrokken vzw's niet louter in functie van het onderwijs wordt gevoerd. Bovendien ontstaat de perceptie dat onzorgvuldig wordt omgesprongen met het geld voor scholenbouw. Investeren in onderwijspatrimonium is erg duur, en de afgelopen twee decennia is de Vlaamse overheid haar verantwoordelijkheid ter zake niet ontlopen. Via een vaste verdeelsleutel staat de overheid mee in voor de bouw en het onderhoud van de gebouwen van het vrij onderwijs. In die zin heeft de overheid recht op transparantie wat de besteding van die middelen betreft.

De kwestie vestigt ook de aandacht op de ongelijkheid tussen het vrije net en het gemeenschapsonderwijs. Het is niet meer dan logisch dat de overheid, als eigenaar van de scholen van het gemeenschapsonderwijs, het onderhoud ervan financiert. Bij het patrimonium van het vrije net ligt dat een stuk moeilijker en heeft de overheid geen garantie dat de gebouwen op termijn in handen van de schoolbesturen zullen blijven. Volgens ons dringt een transparanter beleid dringt zich op.

Minister, in september 2010 stuurde u aan op een debat over het eigenaarschap van de schoolgebouwen. Het dreigende gebrek aan schoolgebouwen en de verouderde staat van een groot deel van het patrimonium maken dat debat des te dringender. Zo geeft diko aan dat vandaag slechts aan 38 procent van de subsidiebehoefte wordt voldaan. Wat is uw appreciatie van de problematiek van de erfpacht-vzw's? Op welke manier denkt u dat de geldstromen tussen scholen en derden met betrekking tot het patrimonium transparanter kunnen worden weergegeven? Bent u van plan de huidige constructies verder te onderzoeken? Op welke manieren hebt u reeds gepoogd om het debat over het eigenaarschap van scholen te voeren, zoals u in september vorig jaar aankondigde? Welke acties mogen we ter zake verwachten?

De huidige verdeelsleutel voor gebouwenonderhoud is twee decennia oud. Hebt u een zicht op het effect van deze regeling op de verbetering van het patrimonium van het vrije net? In welke mate denkt u dat deze verdeelsleutel aan evaluatie en een eventuele herziening toe is? Welke creatieve oplossingen mogen we verder nog van u verwachten met betrekking tot de problematiek van het schoolpatrimonium?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, geachte leden, ik vind dat mevrouw Meuleman regelmatig sterke uiteenzettingen houdt. Mevrouw Meuleman, u mag het me niet kwalijk nemen als ik stel dat deze uiteenzetting toch wel een grote uitzondering is. Ik denk dat u zich iets te sterk hebt laten leiden door het minder genuanceerde artikel in Knack. Mijns inziens gaat het artikel wat kort door de bocht. Als u de toestand grondig en dieper analyseert, zult u snel tot de conclusie komen dat de realiteit veel genuanceerder is.

U stelt dat onzorgvuldig wordt omgesprongen met het geld voor scholenbouw. Gelukkig vermeldt u erbij dat het hier over een perceptie gaat. Ik denk dat het inderdaad soms slechts perceptie is. Wel hebt u gelijk dat de manier waarop gebouwen en hun onderhoud op de budgetten van scholen wegen, een reeds lang bekend probleem is. Dat is een waarheid als een koe.

Ik wil enkele elementen geven van het dossier zoals ik dat heb bestudeerd. Gebouwen ouder dan vijftig jaar zijn veelal gebouwd zonder enige vorm van subsidie. Sommige congregaties hebben hun gebouwen gratis afgestaan voor het onderwijs, en de overblijvende religieuzen moeten er vandaag zelfs op letten dat ze niet in financiële nood komen. Sommige congregaties vragen inderdaad een soort cijns, die wordt gestort in een patrimonium-vzw. De middelen van die vzw worden gebruikt voor noodgevallen, eventueel zelfs voor renteloze leningen, voor dringende infrastructurele problemen. Terecht hebben de Vlaamse bisschoppen een persmededeling verspreid, die werd onderschreven door het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO), waarin ze stellen dat de middelen van die vzw's integraal naar schoolprojecten gaan of worden gebruikt voor schoolgebouwen. Dat is een belangrijke nuance.

Mevrouw Meuleman, u stelt dat investeren in onderwijs erg duur is. U stelt ook dat de Vlaamse overheid de voorbije twee decennia haar verantwoordelijkheid ter zake niet is ontlopen. Ook wat dat betreft, is mijn benadering genuanceerder. De Vlaamse overheid heeft enorm veel inspanningen gedaan voor het onderwijs, maar als er één punt is waarop ze meer had mogen doen voor het onderwijs, dan is het precies met betrekking tot de problematiek van de schoolgebouwen.

U meldt ook dat de overheid geen garantie heeft dat de gebouwen van het vrij onderwijs in de handen van de schoolbesturen zullen blijven. Dat is deels juist. Anderzijds is het evident dat, wanneer overheidsgebouwen die gefinancierd worden met overheidsgeld verkocht worden alvorens de aflossingstermijn is verlopen, de overheidsmiddelen aan de overheid moeten worden teruggestort. Dat is logisch.

Ik wil u herinneren aan een voorstel van resolutie dat ik vorige legislatuur heb ingediend en dat ondersteund werd door alle partijen, om een voorkooprecht in te bouwen bij de verkoop van schoolgebouwen, zodat andere schoolbesturen eerst de kans hebben om die schoolgebouwen te kopen, op voorwaarde dat zij gefinancierd werden met overheidsmiddelen.

Ik ben het wel volledig eens met uw laatste vraag, waarin u vraagt welke creatieve oplossingen we nog mogen verwachten rond de problematiek van het schoolpatrimonium. Het debat wordt elke dag dringender. In de regeringsverklaring staat terecht dat er deze legislatuur een tweede operatie zou worden gestart rond publiek-private samenwerking (pps) en dat we daarvoor inderdaad naar verantwoorde creatieve oplossingen moeten zoeken.

Ik ben het verder volledig eens met uw vraag naar meer transparantie. Om het even welk schoolbestuur van om het even welk net dat met overheidsmiddelen werkt, moet, zowel naar de gebruikers – de scholieren en de ouders – als naar de ruimere samenleving toe voor een heel grote transparantie zorgen. Indien men bijvoorbeeld de betrokken journalist wat adequater en beter had geïnformeerd, zou het artikel mogelijk wat genuanceerder geschreven zijn.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Vlaanderen stelt heel wat middelen ter beschikking van scholen. Dat is een belangrijke taak van de overheid. Zo kan ze ervoor zorgen dat kinderen en jongeren het beste onderwijs geboden wordt.

Ik was erg geschokt bij het lezen van het artikel ‘Lijken in de schoolkast’ in de Knack van 21 september. Daarin werd de aantijging geuit dat bepaalde scholen van het vrije net boekhoudkundige constructies opzetten om geld naar allerhande vzw’s door te sluizen en daar op een min of meer onduidelijke manier mee om te springen.

Ik weet niet of wat in het artikel staat, waar of onwaar is. Het is niet aan ons om daarover te oordelen. Het heeft bij mij in ieder geval vragen opgeroepen over de transparantie.

Minister, ik weet niet in hoeverre u daar zicht op hebt en in hoeverre u daar onderzoek naar kunt voeren. Het spreekt voor zich dat we aan alle Vlaamse belastingbetalers duidelijk moeten kunnen vertellen wat er met het overheidsgeld gebeurt.

Wat is uw reactie op deze artikels? Erkent u dat er meer transparantie nodig is over geldstromen die naar scholen gaan en daar blijkbaar een eigen leven beginnen leiden? Op welke manier zou u dat kunnen realiseren? Er moet in deze zaak absoluut opheldering komen. Ik wacht uw antwoorden af.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: De N-VA sluit graag aan bij de interpellant en de betogen van de vorige sprekers.

Schoolgebouwen vormen een dure post. De zaken die vermeld worden in het artikel van Knack vragen dan toch wel om verduidelijking.

Het is historisch zo gegroeid dat het Gemeenschapsonderwijs een andere manier van financiering kent dan bijvoorbeeld het vrije net. Er moet zeker transparantie zijn bij gebruik van belastinggeld.

Spijtig genoeg zijn heel wat van die schoolgebouwen op dit moment oud en zijn het geen passieve gebouwen. Ik ben het ermee eens dat er veel geld voor moet worden vrijgemaakt en dat men moet proberen die infrastructuur zo veel mogelijk correct en aangenaam te houden voor de leerlingen.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Onze fractie sluit zich expliciet aan bij de interpellatie van mevrouw Meuleman.

Minister, ik ben erg benieuwd naar uw antwoord.

Het klopt dat er historisch een andere evolutie was. De laatste jaren werd er echter ook enorm veel extra geld vrijgemaakt voor de gebouwen van het vrij onderwijs. Uiteraard vraagt dat om een grote transparantie.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De situatie waarbij een vrij schoolbestuur haar infrastructuur in erfpacht krijgt van een andere rechtspersoon, patrimonium-vzw’s, bisdom of congregatie, is in de onderwijswereld vrij gebruikelijk, wettig en verklaarbaar vanuit de ontstaansgeschiedenis van het katholiek onderwijs. Een erfpacht houdt in dat de erfpachtnemer gedurende minstens 27 jaar en maximaal 99 jaar het volle genot heeft van de infrastructuur, in ruil voor een vergoeding. De erfpachtwetgeving bepaalt niet wat de grootte is van deze vergoeding en wordt dus bepaald in de specifieke erfpachtovereenkomst. Dat kan gaan van eerder symbolische bedragen tot andere bedragen. Ook wat betreft het onderhoud en de herstellingswerken aan de gebouwen, bepaalt meestal de specifieke erfpachtovereenkomst of dit ten laste van de erfpachtgever of de erfpachtnemer valt. Normaal gezien komen de

gebouwen op het einde van de erfpacht weer in het bezit van de erfpachtgever, die gedurende de volledige erfpacht blote eigenaar blijft van de infrastructuur.

Daaraan gelinkt kan een inrichtende macht van het vrij en officieel gesubsidieerd onderwijs van het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) een subsidie krijgen voor nieuwbouw- en verbouwingswerken aan de bestaande infrastructuur voor 70 procent voor het basisonderwijs of 60 procent voor de andere onderwijsvormen.

Artikel 19 van de Schoolpactwet bepaalt dat een inrichtende macht slechts een beroep mag doen op AGION voor een onroerend goed waarvan zij eigenaar is of waarop zij een zakelijk recht – erfpacht of opstal – bezit dat haar het genot van het goed verzekert gedurende ten minste dertig jaar. Bij het einde van de erfpacht zal de vereniging-eigenares – de erfverpachter – een vergoeding verschuldigd zijn aan de vereniging-pachtster, gelijk aan de meerwaarde die op dat tijdstip zal ontstaan door de aan de gebouwen aangebrachte verbouwingen of nieuw opgerichte gebouwen. Dat zakelijk recht mag daarbij slechts vervreemd of met een zakelijk recht bezwaard worden met de instemming van AGION. Deze twee vereisten dienen als een extra clause te worden opgenomen in de erfpachtovereenkomst, vooraleer AGION kan overgaan op uitbetaling van de subsidie.

In het geval van een erfpachtovereenkomst controleert AGION, in navolging van het genoemde artikel van de Schoolpactwet, de duur van de erfpacht en de aanwezigheid van bovenstaande clauses. Ik denk dus dat er een voldoende juridisch kader is voor het toekennen van de subsidies voor onderwijsinfrastructuur en dat erop kan worden toegezien dat de gestelde voorwaarden zijn vervuld.

Sinds de invoering van de wetgeving op de boekhouding van vzw's in 2006 werd aangepast, zit die informatie in principe verwerkt in de vzw-boekhoudingen. De administratie volgt die boekhoudingen niet op. De scholen verantwoorden wel op welke manier ze de werkmiddelen gebruiken. Als er tussen een school en derden afspraken worden gemaakt over de hoogte van de erfpachtvergoedingen en de aanwending ervan, is dit in principe een zaak van de school zelf en is het niet zo evident voor de overheid om zich daarin te mengen, tenzij men het principe van autonomie van het onderwijsveld gedeeltelijk of geheel wenst terug te schroeven.

Gezien het publieke belang dat ook het vrij onderwijs mee verzorgt, ben ik er absoluut voorstander van dat er transparantie bestaat rond dergelijke aangelegenheden.

In 2008 werd in de schoolgebouwenmonitor van AGION een totaalanalyse gemaakt van de infrastructurele noden. De weinig verrassende conclusie daarvan was dat de noden zeer groot zijn, in alle onderwijsnetten.

AGION voert geen controles uit op de boekhouding en fiscale verrichtingen van inrichtende machten of de erfpachtgever. Het is ook een onoverzienbare taak om voor alle vrije scholen een volledig zicht te krijgen op de patrimoniumsituatie. Een analyse zou bovendien pas bruikbaar zijn als ook een analyse van de in het verleden gedane investeringen zou gebeuren.

Er zijn decretaal bepaalde voorwaarden om in aanmerking te komen voor subsidies voor onderwijsinfrastructuur, en die worden gecontroleerd. Ik besef dat dergelijke berichten de zaak van de investeringsnood geen dienst bewijzen, maar ik hoop dat de autonomie die de scholen genieten, op een gepaste manier bijdraagt tot effectief beheer van de middelen vanuit een verantwoordelijkheidsgevoel ten opzichte van de overheid en de gemeenschap.

Als u spreekt over het effect op patrimonium, weet u dat er een lange wachtlijst bestaat voor schoolbouwprojecten, dus ook voor het vrij onderwijs. We weten dat de kwalitatieve noden groot zijn. Dat heeft volgens mij minder te maken met de huidige verdeelsleutel, die van bij het begin de bedoeling had een bepaalde afspiegeling te zijn van het respectieve aandeel van elk onderwijsnet, dan wel met het beschikbare budget voor schoolinfrastructuur. De onderinvestering in schoolgebouwen de voorbije decennia heeft immers geleid tot de gekende

situatie. We zullen in de toekomst inderdaad moeten kijken hoe we daar een mouw aan kunnen passen.

Het is dus mijn overtuiging dat de gekende infrastructuurnood inzake schoolgebouwen veel minder een zaak is van de verdeelsleutel, dan wel van het vrijmaken en vrijwaren van voldoende budgetten. We hebben daarbij een eerste stap gezet met de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur, overigens in financieel-economisch niet zo evidente tijden. We zullen moeten bekijken hoe we in de toekomst op een andere manier middelen kunnen vinden.

Ik heb al informele gesprekken gehad met de diverse onderwijsverstrekkers over de eigenaarsproblematiek. Ik stel enige openheid vast om daarover te praten, maar het is, gelet op hun budgettaire toestand, een dossier dat nog niet rijp is. We hebben ondertussen ook andere dossiers, zoals u vanmiddag misschien op de radio hebt gehoord. Uit de cijfers van het hoger onderwijs blijkt bijvoorbeeld dat het aantal generatiestudenten die kiezen voor onderwijs, met 6 procent gedaald is, ook al stijgt het totale aantal inschrijvingen. Dan lijkt mij de problematiek van de leerkrachten, het loopbaanpact en alles wat daarrond hangt, toch urgenter te zijn dan de structuur van de eigendomsproblematiek van de scholen, wat ook een heel ingewikkeld gegeven is. Je komt daarbij onder meer aan de schoolpactwetgeving, en dus is dat allemaal niet zo evident.

Dat neemt niet weg dat in de informele gesprekken die ik regelmatig heb met de onderwijsverstrekkers, wij daar af en toe wel even van gedachten over wisselen, om ideeën te doen rijpen. Het is zoals een zaadje dat je in de natuur zaait. Als dat voldoende water krijgt, kan het bloeien. Zo niet, kan het niet kiemen en ontpoppen tot een mooie bloem. We proberen op dit moment met die informele gesprekken de ideeën het nodige water te geven om ze te laten kiemen en ontpoppen, maar we zitten daar nog niet zo ver.

Er zijn geen wonderformules, mevrouw Meuleman. Dat weet u ongetwijfeld ook. We moeten dan ook samen zoeken hoe we de komende jaren verder aan die noden kunnen voldoen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, u staat nog niet ver in dit dossier. Behalve de bevestiging van een aantal informele gesprekken met de onderwijsverstrekkers hebt u niet veel te vertellen.

Minister Pascal Smet: Of wil ik niet meer vertellen.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Het is mijn recht als parlements lid om een en ander te weten. Het zou niet goed zijn als u een aantal zaken achterhoudt voor dit parlement. Dat zou geen goede manier van werken zijn.

U zegt dat er urgenter problemen zijn. De problematiek van de infrastructuur is bijzonder urgent.

Minister Pascal Smet: U verdraait mijn woorden. Dat is uw specialiteit. Uiteraard erken ik de nood aan infrastructuur en geld. Ik heb het gehad over de urgentie van de eigendomsproblematiek van gebouwen. Dat is iets anders dan de problematiek om nodige gelden te vinden om te investeren in de schoolgebouwen. Dat zijn twee problematieken die een band hebben, maar die wel los van elkaar staan. Uiteraard is de financiering voor de bouw van bijkomende scholen urgent. Ik ontken dat niet. Maar daarnaast is er het moeilijke kluwen hoe we omgaan met het eigenaarschap van de scholen. Dat staat in het regeerakkoord en we denken daarover na. Maar nu zeggen dat de schoolinfrastructuur geen urgent probleem is, dat is niet eerlijk.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik ging net het verband leggen. Er is inderdaad een gigantisch grote infrastructuurnood. Er is niet alleen een tekort aan schoolinfrastructuur. Een deel van de scholen bevindt zich ook in heel slechte staat. Mijn vraag was ingegeven door een artikel in Knack, maar net ervoor. Ik denk dus niet dat er een verband kan zijn tussen het artikel en de vraag die ik daarover hebt gesteld.

Ik werd ook aangesproken door de directie van mijn eigen school die zich op impliciete wijze vragen stelde en de problematiek op dezelfde manier aankaarte. Het gevoel leeft bij verschillende directies dat men niet goed weet hoe bepaalde gelden al dan niet naar bepaalde scholen vloeien. Men ziet die gigantisch hoge noden die er zijn in sommige scholen. Aan de school van mijn kinderen is er stuk nieuwbouw, maar er is ook nog een bouw die in zo'n slechte staat is dat na een vakantie alle papieren moeten worden weggegooid omdat ze door het vocht bijna onleesbaar zijn geworden. De mensen van die school hebben me nogmaals de schimmel op de muren en de toestand van de kelder getoond. Zij zitten met de handen in het haar en vragen zich af wat ze kunnen doen om dit onbewoonbaar te laten verklaren. Het gevoel leeft dat er andere scholen zijn binnen de koepel die sommige kleinere zaken sneller kunnen aanpakken. Er leeft ongerustheid en ongenoegen over dat gebrek aan transparantie in het vrije net.

Minister, u zegt dat er geen herziening van de verdeelsleutel aan de orde is. U bent daar heel beperkt in uw mogelijkheden. De enige transparantie die kan worden gevraagd, is de duur van het contract en de aanwezigheid van die bepaalde clause. Wat transparantie betreft, kunt u AGION niet vragen om na te gaan hoe het zit met de geldstromen. Ik was nochtans niet de enige die zei dat die transparantie heel belangrijk is, niet alleen om te zien waar de gelden echt naartoe gaan maar ook om sommige percepties weg te nemen. De parlementsleden van uw eigen partij, die van Open Vld en zelfs de heer De Meyer, hebben gezegd dat transparantie een en ander uit de wereld zou kunnen helpen.

Minister Pascal Smet: Dat heb ik toch ook gezegd, mevrouw Meuleman.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: U hebt gezegd dat u er eigenlijk niets aan kunt doen. U hebt gezegd dat AGION alleen de duur van de contracten en de aanwezigheid van de clause kan nakijken.

Minister Pascal Smet: Ik heb letterlijk gezegd dat ik vind dat er transparantie moet komen. Ik wil u dat nog eens voorlezen. Eigenlijk is de wetgeving op dit moment voldoende om die te verkrijgen. Als die school problemen heeft, dan moet ze de vzw-wetgeving toepassen en kijken waar de geldstromen zijn.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik ben eigenlijk helemaal niet tevreden. U zult niet onmiddellijk verdere stappen zetten, of u doet het wel, maar u wilt me niet vertellen wat u precies doet.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik ben het eens met de teneur van het antwoord van de minister.

Ik doe niet mee aan de sfeerschepping waar men het heeft over eigen middelen of over geldstromen die een eigen leven beginnen te leiden. Normaal gezien worden de middelen voor schoolgebouwen ook door het vrij onderwijs correct, nuttig en efficiënt gebruikt.

Ik heb bijzonder veel respect voor de vrijwilligers in de schoolbesturen en in de patrimonium-vzw's. Zij hebben een bijzonder grote verantwoordelijkheid. Ik hoop dat men morgen nog voldoende vrijwilligers vindt om dat engagement aan te gaan.

Dit neemt niet weg dat ik de schoolbesturen en bisdommen en iedereen die daarbij betrokken is oproep om te zorgen voor een zo groot mogelijke transparantie, een die zelfs, zo mogelijk, verder gaat dan het juridisch noodzakelijke. Zo kan men een foute perceptie en een verkeerde teneur, die bewust worden gewekt, voorkomen.

Uiteraard blijf ik de Vlaamse Regering, en de minister van Onderwijs in het bijzonder, wijzen op de bijzonder grote opdracht inzake scholenbouw. Ik hoop dat we daar tijdens deze legislatuur vooruitgang in kunnen boeken.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik wil nog eens de nadruk leggen op die transparantie. Minister, u zegt dat het ondenkbaar is dat AGION al die controles gaat doen. Ik zeg ook niet dat elke vzw en school systematisch moet worden gecontroleerd. Maar er kunnen minstens steekproeven gebeuren. Als er geld van de overheid naar gelijk welk doel gaat – niet alleen voor onderwijs maar voor alle andere zaken –, is het niet meer dan normaal dat we een juist zicht hebben op hoe dat in zijn werk gaat. De heer De Meyer stelt, blijkbaar vanuit wat hij daarover weet, dat het allemaal in orde is. Wel, ik weet dat niet. Als Vlaamse burger heb ik er recht op te weten hoe dat gaat. Als ik, in een totaal ander kader, vaststel dat mensen die een subsidie aanvragen voor een dakisolatie meteen controle krijgen om te zien op welke manier dat is gebeurd, dan dringt het zich hier absoluut op dat wij weten hoe dat juist in de haak zit. Ik wil daarmee helemaal niet insinueren dat er vals wordt gespeeld of wat dan ook.

Minister, u zegt dat u wilt dat het transparant is. Maar ik vraag mij op dit moment af of er niets moet worden ondernomen om die transparantie te verbeteren. Minister, ik weet dat u daarvoor misschien niet de middelen hebt. U kunt dat beter beoordelen dan ik. Maar we moeten al het mogelijke doen om daarover duidelijkheid te scheppen voor iedereen die daarom vraagt. Als schoolbestuur zou ik het vrijwillig doen. Ik zou ervoor zorgen dat alles duidelijk is voor iedereen. Minister, zie daarop toe. Doe alles wat mogelijk is om ervoor te zorgen dat dit duidelijk wordt.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, ik wil er toch aan herinneren dat alle boekhoudingen van alle schoolbesturen jaarlijks worden gecontroleerd. Ik pleit er wel voor dat daarover wat meer communicatie is. Zo kunnen er minder misvattingen ontstaan. Alle boekhoudingen en subsidies van scholen worden gecontroleerd, niet alleen met steekproeven, maar systematisch. Dat is ook normaal.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik ben zeer blij met het betoog van mevrouw Deckx. Ik heb precies hetzelfde gevoel. Als er zo'n artikel verschijnt, vind ik dat je die vraag mag en moet stellen. Dat is niet op niets gestoeld. Er bereikte mij heel wat informatie die duidelijk maakte dat er problemen zijn. Dat wordt nog eens bevestigd door andere vragen. Men moet niet beweren dat wij zeggen dat de vrijwilligers in de schoolbesturen hun best niet meer doen en dat we ze niet waarderen en dat we de goede intenties van het vrije net in twijfel trekken. Dat wordt een beetje gesuggereerd. Dat is absoluut niet het geval.

De heer Jos De Meyer: Ik had echt die indruk.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: U hebt dat willen laten uitschijnen. Dat is niet zo, mijnheer De Meyer. Die transparantie zal het vrije net ook ten goede komen. Ik weet dat daar zeer goede dingen gebeuren. Die transparantie zal die misverstanden en die perceptie uit de weg kunnen ruimen.

Minister, de noden zijn zo groot dat we creatieve oplossingen en pistes zullen moeten verkennen die misschien niet de gemakkelijkste zijn en die wat durf zullen vragen. U zult moeten praten. U zult moeten appelleren aan de hulp en de goodwill van het vrije net. Er is natuurlijk een directe link met de structuur van de eigendomsproblematiek. Dat hebt u daarnet ook aangegeven. We moeten alle pistes onderzoeken. U zegt dat de structuur van de eigendomsproblematiek niet urgent is. Die is wel urgent, want dat hangt vast aan het proberen oplossen van de enorme achterstand in renovatie en nieuwbouw. U moet het snel aanpakken.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door mevrouw Meuleman, door de heer De Meyer en door mevrouw Deckx werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over logopedie - 464 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, collega's, onder de titel: 'Logopedie een groei-industrie?' werpt het tijdschrift Klasse in zijn novembernummer een licht op het groeiend fenomeen van zorgtherapie door logopedisten. In twaalf jaar tijd steeg het aantal terugbetalingen bij het Riziv met bijna 44 procent, goed voor meer dan 70 miljoen euro uitgaven in 2010. Het leeuwenaandeel van de terugbetalingen betreft behandelingen bij kinderen jonger dan 14 jaar, wat neerkomt op ruim 85 procent. De duizelingwekkende cijfers, samen met de draaglast voor de gezinnen en de kinderen doen vragen rijzen over de effecten van deze zorg.

De scholen beschikken momenteel al over meerdere interne mogelijkheden om kinderen te helpen. Vaak kan de leraar het probleem in de klas zelf aanpakken. Indien een leerling iets meer begeleiding nodig heeft, kan de zorgbegeleider een volgende stap vormen. Daarna volgen eventueel nog de klasexterne remediëring en het CLB. Na een evaluatie van de testresultaten kan een doorverwijzing naar een logopedist worden aangeraden.

Indien sprake is van een stoornis, kan de knowhow van de logopedisten in bepaalde gevallen, maar zeker niet in alle gevallen, nodig zijn. Deze specialisten zijn immers in stem- en spraaktherapie opgeleid. Zij zijn bijgevolg het best geplaatst om de stoornis te behandelen.

Minister, wordt de bewering van sommige schooldirecties dat logopedie vaak overbodig is door wetenschappelijk onderzoek bevestigd? Voorziet het beleid in acties om ouders in te lichten over de manier waarop de resultaten van logopedische screenings moeten worden geïnterpreteerd? Zo ja, om welke acties gaat het dan? Wanneer worden die acties georganiseerd? Acht u een screening van kleuters zinvol? Wat is uw mening over een structurele samenwerking tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs? Die samenwerking zou er dan toe kunnen leiden dat de expertise die nodig is om leerstoornissen te remediëren beter kan doorstromen. Kent u de onderzoeken waarop Klasse zich baseert? Kunnen deze onderzoeken aan de leden van deze commissie worden overgemaakt?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, indien ik me niet vergis, heb ik op 26 mei 2011 al een vraag om uitleg over hetzelfde onderwerp gesteld. Mevrouw Vanderpoorten heeft hier dezelfde cijfers aangehaald. Ik heb de minister toen gevraagd met de ouders te communiceren en hen in te lichten over de hulpverleningsmogelijkheden die er in de context van het onderwijs en de school al zijn. Daarna is het artikel in Klasse verschenen. Hoewel dit nieuwe vragen zijn, is het thema hetzelfde.

Dit biedt me de gelegenheid eens te informeren naar de stand van zaken in verband met de samenwerking tussen de beleidsdomeinen Onderwijs en Welzijn. De minister heeft destijds immers verklaard dat hij de voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Logopedisten zou aanschrijven met de vraag of zijn vereniging op basis van deontologische argumenten tegen bepaalde misbruiken kan optreden. De minister heeft toen tevens verklaard dat hij een gedachtewisseling tussen de voorzitter van de koepel van de CLB's en hemzelf zou organiseren. Wat is ondertussen de stand van zaken?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Voorzitter, ik sluit me aan bij mevrouw Vanderpoorten. De opmerkingen van mevrouw Deckx tonen aan dat dit geen nieuw gegeven is. Dat komt vaker terug. Uit de cijfers blijkt dat er sprake kan zijn van een overdiagnose. Zorg is op zich natuurlijk heel belangrijk. Mevrouw Vanderpoorten heeft dan ook een belangrijke vraag om uitleg gesteld.

Het is belangrijk, vooral voor de ouders, dat er duidelijkheid komt. Ouders worden vaak op het verkeerde been gezet. Ze denken onterecht dat er nood aan zorg is. De eerstelijnszorg wordt door de leerkracht verzorgd. Als hij een probleem signaleert, kan altijd een stap verder worden gezet. Een logopedist screent het kind en kan, indien dit nodig zou zijn, voor bepaalde zorgen naar een instelling doorverwijzen. Het is belangrijk dat hier duidelijkheid in wordt gecreëerd.

Ik weet niet of het mogelijk is voor de scholen en de ouders om een structuur op het getouw te zetten. De ouders weten dat hun kind voor de eerste keer is gescreeend en dat er misschien een probleem is. Als ze zouden worden bijgestaan, zouden ze niet zelf op zoek moeten gaan in wat voor die mensen vaak een vreemde wereld is. Om die reden sluit ik me graag bij de vorige sprekers aan.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik wil me hier zelf ook kort bij aansluiten. Dit punt is, vooral naar aanleiding van persartikelen, al eerder in deze commissie aan bod gekomen.

Mevrouw Vanderpoorten heeft net gesuggereerd na te gaan of een structurele samenwerking tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs een oplossing zou kunnen bieden. Op basis van mijn eigen ervaringen met de begeleiding van leerproblemen en leerstoornissen lijkt het me absoluut noodzakelijk de zaak ruimer te bekijken. De remediëring in het buitengewoon onderwijs verloopt op een heel andere manier dan de logopedie die de scholen extern aanbieden.

Het is heel belangrijk na te gaan wat precies het probleem is en welke vormen van begeleiding en ondersteuning nodig zijn. Voor de aangeboden remediëring is niet altijd een logopedist nodig. Op dit ogenblik worden hiervoor logopedisten ingeschakeld. We moeten goed weten welke pakketten die mensen kunnen aanbieden. We moeten nagaan wat binnen de logopedie en wat binnen de remediëring in het onderwijs thuishoort. Dat verschil moet duidelijk zijn.

Ik ben dan ook zeer benieuwd welke stappen de minister al heeft gezet en wat de visie van de minister op de aanpak van dit probleem is. Ik vind het problematisch dat een aantal kinderen die onderwijs volgen het leerproces niet zonder de bijkomende ondersteuning van een logopedist kunnen voortzetten. Het is niet voor alle ouders vanzelfsprekend een logopedist in te schakelen. In het licht van de gelijke onderwijskansen ben ik ervan overtuigd dat we werk moeten maken van deze problematiek.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, er is me geen wetenschappelijk onderzoek bekend dat de beweringen van de directies zou bevestigen. Er is een regeling voor de afwezigheden tijdens de lestijden omwille van een revalidatie. We vragen de directies samen met het CLB te beoordelen of wat tijdens de therapie zal gebeuren niet als een schoolgebonden aanbod kan worden beschouwd.

Het schoolgebonden aanbod bestaat uit het regulier pedagogisch en didactisch aanbod, de aanvullende zorgmaatregelen op het niveau van de scholen en van de scholengemeenschappen en de schoolexterne dienstverlening door eigen personeel of door diensten die door het beleidsdomein Onderwijs en Vorming worden gefinancierd of gesubsidieerd.

Deze omschrijving is conform de adviezen van de Commissie Zorgvuldig Bestuur over deze thematiek. De problematiek van de leerling moet met andere woorden van dien aard zijn dat

het wettelijk voorziene zorgbeleid van een school daarop geen antwoord kan geven. Is dat wel het geval, dan kunnen directies oordelen dat logopedie in ieder geval tijdens de lestijden niet aangewezen is en dat de school zelf verder aan de slag kan.

Een dergelijke samenwerking tussen het gewone en het buitengewone onderwijs is vandaag al mogelijk in het kader van het geïntegreerd onderwijs, zijnde de ondersteuning van de terugkeer van leerlingen uit het type 8 naar het gewone onderwijs. Ik verwijs in dit kader ook naar de verschillende maatregelen die al eerder besproken zijn en momenteel worden omgezet in regelgevende teksten.

In het artikel van Klasse worden verschillende personen aan het woord gelaten die hun visie en mening geven over de sterke groei van logopedische behandelingen. Klasse heeft geen andere onderzoeken gebruikt dan cijfers die rechtstreeks van het RIZIV zijn gekomen.

Wat de opvolging betreft, heb ik zelf nog geen gesprek gehad met de voorzitter van de vereniging. Hoe ver het staat met de deontologische code, zal ik nakijken.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dank u voor uw antwoord, minister, maar mijn bezorgdheid is niet weggenomen. Als wordt vastgesteld dat er inderdaad zo veel kinderen naar logopedie gaan, moet er toch iets aan de hand zijn. Logopedie kan niet alle zorgvragen oplossen. Het is een specialiteit op zich. Ik vraag me af of sommige kinderen en ouders zo wel bij de juiste persoon terechtkomen.

Ik maak me zorgen over de knowhow, ook in het basisonderwijs. Misschien ontbreekt die bij de zorgcoördinatoren. Het moet toch eens van naderbij worden bekeken hoe dat toch wat kan worden gedrukt. Het gaat ook over kosten. Het gaat in veel gevallen over een behandeling, dat doet men toch niet zomaar.

Mevrouw Kathleen Helsen: In vorige zittingen hebben we dat heel voorzichtig uitgedrukt als een vorm van overconsumptie. Enerzijds krijgen bepaalde kinderen logopedisch hulp, hoewel het gaat om remediëren en het zou moeten kunnen binnen de lestijden op school. Anderzijds zijn er kinderen die wel logopedie nodig hebben en niet altijd kunnen rekenen op vroegtijdige ondersteuning.

Ik volg mevrouw Vanderpoorten dat het bijzondere aandacht verdient. Hoe wordt die zorg uitgebouwd? Hoe kunnen we een vorm van overconsumptie voorkomen? Ik ben ervan overtuigd dat het voor het zelfbeeld van een kind niet goed is als het vrij vroeg aangewezen is op externe hulpverlening. We moeten inspanningen doen om het leerproces zo maximaal mogelijk binnen het onderwijs te laten verlopen, uiteraard met de juiste ondersteuning vanuit een gezinssituatie. Voor de globale ontwikkeling van een kind is het niet altijd gezond om veel externe hulpverleners in te schakelen, zeker niet als het niet nodig is.

Minister Pascal Smet: Daar ben ik het mee eens.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Griet Smaers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over orthoagogische muzikale vorming voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften - 489 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Minister, ik richt mijn vraag aan u in opvolging van enkele specifieke vragen die ik van lokale besturen heb gekregen en in het bijzonder het bestuur van de stad Geel, waar ik zelf ook actief ben. Blijkbaar zijn er vier tijdelijke projecten door de Vlaamse overheid ingericht en gesubsidieerd binnen het deeltijds kunstonderwijs (dko), in het bijzonder in de studierichting muziek, voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

Uiteraard hebben zij evenveel rechten als andere studenten en leerlingen in het muziekonderwijs, ook om dat op een gepaste manier te kunnen volgen.

Naast die vier tijdelijke projecten voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ingericht en gesubsidieerd door de Vlaamse overheid, zijn er nog negen andere dko-instellingen met in de richting muziek projecten met een gelijkaardig aanbod. Onder andere in Geel wordt zo'n project ingericht. In principe gaat het hier ook om tijdelijke projecten ter overbrugging, die worden ingericht door de steden en gemeenten met eigen middelen, in afwachting van een definitieve regeling van het muziekonderwijs voor mensen met een handicap, die al een aantal keer is aangekondigd vanuit Vlaanderen.

Deze overbruggingsperiode duurt steeds langer, naarmate concrete maatregelen uitblijven. Er bestaat toch wel wat ongerustheid over, zeker nu het voor alle lokale besturen nog moeilijker wordt qua financiële lasten. Daarom benadruk ik deze dringende vraag aan de Vlaamse overheid.

Lokale overheden stellen zich de vraag of en wanneer Vlaanderen dit aanbod zal of kan overnemen en wat Vlaanderen al dan niet zal doen voor het nodige aanbod voor leerlingen met specifieke behoeften. In de dko-conceptnota van maart 2011 lezen we dat de aanpassingen die nodig zijn voor leerlingen met bijzondere onderwijsbehoeften in "een volgende fase" zullen worden uitgewerkt. Het is niet echt duidelijk wanneer die volgende fase dan wel kan zijn.

Minister, wat is uw standpunt over de tijdelijke projecten die worden gesubsidieerd door Vlaanderen en de projecten die worden gedragen door de lokale overheden? Welke maatregelen zijn er gepland op korte en lange termijn om deze situatie, waarbij de steden en gemeenten veel van hun eigen middelen investeren, aan te pakken? Wat gaat de Vlaamse overheid doen om deze situatie algemeen aan te pakken?

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik kan mij vergissen, maar is deze vraag al niet eerder gesteld, door mevrouw Schryvers? Toen antwoordde de minister dat alle projecten tot in 2013 zullen worden verlengd. Of heb ik het over iets anders?

De voorzitter: De minister zelf twijfelt blijkbaar ook. Laten wij naar het antwoord luisteren.

Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, uiteraard mogen de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs niet vergeten worden. Via de tijdelijke projecten waarnaar u verwijst, is al heel wat waardevolle expertise verzameld over kunstopleidingen die kunnen inspelen op de leervragen van deze doelgroep. Een werkgroep met leerkrachten en directeurs van de tijdelijke projecten en andere lokale initiatieven heeft bovendien in 2010 een rapport afgeleverd met een aantal aanbevelingen over hoe het deeltijds kunstonderwijs voor deze jongeren en volwassenen toegankelijker kan worden. Ook externe deskundigen zoals ouders van leerlingen met een beperking en doelgroeporganisaties hebben aan deze werkgroep deelgenomen.

Ik wil in dit verband ook verwijzen naar de brochure 'Sticordi. Ondersteunende maatregelen voor leerlingen AMV en instrument', die recent tot stand kwam in het kader van de netoverschrijdende opdracht 'kwaliteitsbevordering tijdelijke projecten DKO', in samenwerking met Die-'s-Lekti-kus. De brochure zal worden bezorgd aan alle academies voor het deeltijds kunstonderwijs. De praktische fiches uit deze publicatie kunnen op de website www.letop.be ook digitaal worden geraadpleegd.

Zoals u weet, heeft België in 2009 het VN-verdrag over de rechten van personen met een handicap geratificeerd, wat uiteraard gevolgen heeft voor het onderwijs, dus ook het deeltijds kunstonderwijs. De conceptnota pleit daarom voor een bepaling in het decreet die het mogelijk maakt om een concreter beleid uit te werken. In het rapport van de werkgroep wordt geopperd dat voor deze leerlingen kunstonderwijs op maat nodig is. Vertrekkende van het

curriculum zoals het is voorgesteld in de conceptnota zullen voor deze leerlingen individuele trajecten uitgetekend moeten worden. Dat dit in een latere fase zal gebeuren, komt omdat er vooral op juridisch vlak nog onderzoek nodig is.

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat alle jongeren en volwassenen niet alleen het recht hebben om zich in te schrijven, maar dat dit recht ook wordt gewaarborgd door maatregelen van verschillende verantwoordelijken? Daarbij vind ik het zinvol om te sporen met de algemene beleidskeuzes ten behoeve van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. De zaak wordt dus in het kader van de hervorming van het dko aangepakt.

Mevrouw Griet Smaers: Uw antwoord was erg kort. In vroegere mededelingen hebt u aangekondigd dat de uitvoering er “in een latere fase” zou komen. Maar wat betekent “in een latere fase”? Wij horen dat nu al enkele jaren zeggen. Het kan toch niet dat men jaren nodig heeft om te weten te komen wat men met “in een latere fase” bedoelt? Lokale besturen die ik daarover heb gehoord, hebben geen geduld meer. Zij hebben recht op een duidelijke timing.

Minister Pascal Smet: De zaak wordt in het kader van de hervorming van het dko aangepakt. De minister-president staat ons niet toe om nog extra middelen toe te zeggen.

Mevrouw Griet Smaers: Misschien zijn daar niet meer middelen voor nodig, en kunnen er daarvoor middelen in het bestaande budget van onderwijs worden gevonden. Deze vraag wordt al vier, vijf of zes jaar gesteld. De lokale overheden verlengen steeds opnieuw de tijdelijke projecten, in afwachting van een antwoord van Vlaanderen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het goedgekeurde Inschrijvingsdecreet - 490 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, collega's, het al een tijdje geleden goedgekeurde Inschrijvingsdecreet kwam al vrij snel onder vuur te liggen. De wettelijke verankering van de aanmeldingsprocedures is blijkbaar een doorn in het oog van velen. Vanuit verschillende hoeken kwam en komt negatieve kritiek op dit nieuwe decreet. De oppositiepartijen lieten in de commissie al duidelijk blijken dat dit nieuwe decreet om meerdere redenen hun steun niet verdiende. Het katholiek onderwijs van Antwerpen heeft aangekondigd de nieuwe inschrijvingsmethode te zullen boycotten wegens “onuitvoerbaar en te ingewikkeld”.

De Antwerpse schepen van onderwijs, de heer Voorhamme, uitte zware kritiek op dit decreet omdat het niet zou zijn afgestemd op de omvang van de stad. Hij stelde: “Het goed functioneren van een aanmeldingsregister is niet alleen cruciaal voor ouders, maar ook voor beleidsmakers en inrichtende machten die zich degelijk willen voorbereiden en een antwoord willen bieden op de capaciteitsproblematiek. Vandaag kan Antwerpen met het voorliggende geen kant uit.”

Ik las in de pers nog een andere uitspraak van schepen Voorhamme: “Minister van Onderwijs Smet engageert zich om met ons de problemen in het decreet te overlopen. Het decreet zou dan via een rondzendbrief of een decretale aanpassing kunnen worden gecorrigeerd.”

Minister, uw repliek in datzelfde persartikel verbaasde mij enigszins. Gaat u het decreet bij wijze van spreken vertalen in het Antwerps? U gaat samen met Antwerpen de problemen die zich daar voordoen bekijken en naar een oplossing zoeken. Zult u dit ook doen in andere steden waar er problemen zijn? Welke plaatselijke aanpassingen acht u mogelijk? Krijgen we

dan een decreet op maat van Antwerpen of andere steden? Komen er mogelijks aanpassingen aan dit decreet voor anderen die kritiek hebben geuit? Ik denk aan de organisatie Gelijke Kansen voor Iedere Persoon met een handicap (GRIP).

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Mevrouw Vanderpoorten doet lacherig en laatdunkend over de opmerkingen vanuit Antwerpen. Ze vraagt of het decreet in het Antwerps wordt vertaald.

We kunnen niet om het feit heen dat door het decreet, waar wij geen voorstander van waren, problemen zijn ontstaan voor de grootsteden, onder meer voor Antwerpen. Ik zou graag vernemen, minister, in hoeverre u mogelijkheden ziet om daar iets aan te doen. Kunt u soelaas bieden? U maakte zich redelijk gemakkelijk af van de kritiek van schepen Voorhamme. U zei dat het om een initiatief van het parlement ging en dat u er niets mee te maken had. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

Dat heeft zo in de kranten gestaan, minister. De pers heeft dat zo gepercipieerd. Ik weet wel hoe een en ander gaat en ik vond het niet de moeite om u daarmee lastig vallen. Maar nu denk ik dat het kabinet wel degelijk een rol heeft gespeeld in de totstandkoming van deze regelgeving. Kunt u soelaas bieden aan de problemen in de grootsteden?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Antwerpen heeft destijds gezegd dat het een technisch probleem had met de toepassing van het decreet. Mevrouw Turan heeft toen nog aan de minister gevraagd om daar een gepast antwoord op te geven.

Ik heb mij geïnformeerd, zowel op het kabinet als bij de stad Antwerpen. Er is mij gezegd dat er intussen contacten geweest zijn tussen de administratie en de mensen in Antwerpen die het systeem op orde stellen. Er is al overleg geweest, en er is een begin van oplossing voor de compatibiliteitsproblemen tussen de twee systemen.

Als een stad als Antwerpen zoiets signaleert, moeten wij dat zeer ernstig nemen. Wat is de stand van zaken, minister? Zijn er al contacten geweest? Waartoe hebben die geleid?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Met alle respect voor Antwerpen zou ik de vraag toch willen verbreden. Bij de stemming over het voorstel van decreet vroegen de indieners aan de minister om zo snel mogelijk helder te communiceren wat het voorstel van decreet nu juist inhield. Het is spijtig genoeg een moeilijk leesbaar en technisch voorstel van decreet. Ik werd gecontacteerd door gemeenten en directies. Wat is de stand van zaken? Kunnen wij uw antwoord krijgen?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: We moeten de bespreking van het voorstel van decreet niet overdoen. Wat de communicatie betreft, minister, waren er inderdaad vragen. Degenen onder ons die Schooldirect regelmatig lezen, zullen het interessante artikel en het bijhorende schema wel gelezen hebben.

Antwerpen had inderdaad een vraag. Maar ik heb ook bemerkingen gemaakt over de telefonische inschrijving en over de einddatum voor correctie van de school waar men voorlopig was ingeschreven. U hebt daarvoor een engagement aangegaan. Ik ga ervan uit dat dat engagement wordt nageleefd. Zijn er al stappen gezet, des te beter. De datum van inwerkingtreding is 1 september 2012. We hebben nog kansen om, als het noodzakelijk is – en mijns inziens is dat zo –, decretaal punten aan te passen, niet alleen bij uitvoeringsbesluit maar dus ook decretaal. Ik onthoud in elk geval uw engagement.

Mevrouw Kathleen Helsen: Als mede-indienaar wil ik zeggen dat we bij de bespreking in de plenaire vergadering duidelijk hebben gezegd dat Antwerpen heeft gereageerd, maar dat

dat veel te maken had met een moeilijk begrip van hoe het decreet in elkaar zat. Daarom vragen we om er goed over te communiceren en om na te gaan of er grote technische problemen zijn. De minister heeft zijn administratie gevraagd om dat te bekijken en uit te zoeken of er andere knelpunten zijn die een aanpassing van het decreet noodzakelijk maken. Minister, wat is het resultaat van de oefening die uw administratie heeft gemaakt met de stad Antwerpen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het voorstel van Inschrijvingsdecreet dat door de commissie Onderwijs van het Vlaams Parlement is goedgekeurd, beoogt verschillende doelen. Een daarvan is het bevorderen van een gezonde sociale mix in onze scholen. Daarbij wordt er van het meer vrijblijvend karakter van het decreet van 2002 overgegaan naar een regeling met een meer dwingend karakter, maar met veel lokale autonomie.

De vertaling van dit decreet naar de lokale situatie moet door de lokale onderwijs-gemeenschap en het lokale middenveld worden gemaakt, maar ondersteund door Brussel. Dat wordt ook voorbereid. Ik heb de gewoonte om mijn engagementen na te komen, en op dit moment lopen er gesprekken met Antwerpen. Ik ontken ten stelligste dat dit decreet veel vragen opwerpt. Bij mijn weten zijn er maar in één stad opmerkingen over, en die zijn dan nog tegenstrijdig. We hebben ons geëngageerd om met mensen van Antwerpen en van de centrale administratie te overleggen. Op basis van de vertaling naar de Antwerpse context wordt nagegaan wat er moet gebeuren zonder dat we het decreet fundamenteel gaan wijzigen. Als er een of ander technisch punt moet worden verfijnd of aangepast zonder dat het de fundamentele van het decreet aantast, dan zullen we uitzoeken of dat kan in OD XXII. Dat is geschreven door het parlement samen met het kabinet. Dat heb ik altijd publiekelijk gezegd. De heer Wienen heeft in de plenaire vergadering gezegd dat er een onjuiste berichtgeving was in de krant. Dat is toen rechtgezet.

De lokale overheden hebben autonomie en dus verantwoordelijkheid gekregen in het maken van afspraken en het nemen van beslissingen die betrekking hebben op de lokale situatie. We zullen hen daarbij helpen. Dat gebeurt onder andere door vorming van de LOP-deskundigen. Binnen LOP-gebieden is er de sterkste impact van het decreet en we bekijken samen met Antwerpen de uitgewerkte regelgeving om die, waar nodig, te duiden en te verduidelijken welke mogelijkheden de huidige decretale bepalingen bieden. Ik heb begrepen dat men dat niet altijd goed doorgeeft. Ik heb zelf een debat gevoerd met mevrouw Meuleman, waar dit ook aan bod kwam. Toen bleek dat niet iedereen altijd goed op de hoogte is van wat er precies in het decreet staat en wat niet. Als er op andere plaatsen toelichtingen worden gevraagd, zullen die worden gegeven.

Het decreet is een evenwicht en het is wat dwingender, maar er zit toch veel lokale autonomie en mogelijkheden in. Dat is ook gewild. Dat is geen oplossing à la tête du client, maar een reële situatie. Het decreet is tot stand gekomen na een periode van ruime consultaties, ook met mensen en op alle niveaus van Antwerpen.

Het Inschrijvingsdecreet is ingediend en doorloopt de hele procedure. Waar het moet, zullen we eventueel technische aanpassingen doen. Het huidige decreet bevat al vele mogelijkheden, die naargelang van de lokale context kunnen worden ingevuld. Zodra die gesprekken zijn afgerond – begin volgend jaar neem ik aan –, zullen we nagaan welke initiatieven we moeten nemen. Er kan dan ook een juiste communicatie gebeuren naar iedereen.

Er is ook een vraag over het VN-verdrag inzake personen met een handicap. In juli 2011 hebben we beslist om, in afwachting van een invoering van het leezorgkader, een aantal dringende beleidsmaatregelen te nemen in OD XXII. Die worden op dit moment voorbereid. Daarin zullen dan de nodige bepalingen worden opgenomen.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik begrijp dat het overleg bezig is en dat er wordt nagegaan hoe de moeilijkheden zullen worden aangepakt. Dat is een goede evolutie. Maar Antwerpen is niet de eerste de beste stad. Als ik vandaag de kranten lees, komen er weer allerlei signalen vanuit Antwerpen over hervormingen die veel sneller moeten gaan. Misschien is dat dan een vraag voor over enkele weken. Het is wel belangrijk wat mevrouw Deckx zegt. Antwerpen is niet de eerste de beste stad. De onderwijsdiensten van Antwerpen leveren goed en vooruitstrevend werk. Als ze daar iets zeggen, luister ik altijd, want dikwijls zeggen ze juiste dingen, ook in de pers vandaag.

Minister Pascal Smet: Wat hun niet belet om op basis van de regelgeving al heel veel te doen. Er is heel veel mogelijk binnen de huidige regelgeving.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dat is juist. Daar zullen we naar aanleiding van de beleidsbrief nog over kunnen praten.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, minister, ik vind dat een redelijk laatdunkend antwoord. Het gaat over Antwerpen, maar we mogen niet vergeten dat de betrokken schepen een vooraanstaand lid is geweest van deze commissie die veel meer kennis over het onderwijs had dan ik dat op dit moment heb. U zegt dat er enkele tegenstrijdigheden in Antwerpen zijn en dat ze in Antwerpen misschien het decreet een beetje verkeerd hebben geïnterpreteerd. De heer Voorhamme is niet de eerste de beste. De heer Voorhamme is een vooraanstaand lid geweest van deze commissie. Wij delen elkaars politieke visie niet, maar ik kan wel vaststellen dat de heer Voorhamme iemand is die 'zijn stiel kent' en die weet waarover hij het heeft. Als hij als schepen van Antwerpen een dergelijk signaal geeft, en u geeft als antwoord dat ze het verkeerd begrepen zullen hebben, dan vind ik dat laatdunkend. De heer Voorhamme is niet de eerste de beste. Hij heeft wel degelijk een visie op onderwijs. Hij weet waarover het gaat en u doet het af als: "Er zijn wat tegenstrijdigheden in Antwerpen bij die lastige Robert Voorhamme." De heer Voorhamme weet waarover hij het heeft.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, ik zou toch even willen reageren omdat de heer Wienen de minister woorden in de mond legt die niet uitgesproken zijn.

Ik heb zelf ook benadrukt dat het heel belangrijk is dat we de problemen die zich eventueel in Antwerpen zouden voordoen, ter harte nemen en technische bijstand en verduidelijking leveren. We moeten nagaan hoe het decreet in Antwerpen kan worden toegepast en of er inderdaad verfijningen nodig zijn. Tot op vandaag heb ik nog geen bericht ontvangen. Ik vermoed dus dat het nu nog niet nodig is.

Ik denk dat wij de zaak absoluut ernstig nemen. Er wordt zeer ernstig gewerkt – en dat bevestigen beide kanten – om alles op orde te stellen zodat het decreet ook daar kan worden nageleefd.

Minister Pascal Smet: Mijnheer Wienen, ik neem aan dat u een beetje aan politiek op Antwerps niveau wilt doen. U moet oppassen dat u niet, zoals mevrouw Meuleman dat ook doet, begint te reformuleren tot een amalgaam met hier en daar een flard zonder te weten wat er gezegd is.

Laat het me nog eens duidelijk zeggen. Niet alle actoren in Antwerpen zeggen hetzelfde over het decreet. Dat is duidelijk zo en dat is gewoon een vaststelling en geen laatdunkende opmerking. Er zijn inderdaad wat misverstanden die moeten worden uitgeklaard. We geloven dat het decreet mogelijkheden biedt en die worden nu onderzocht. We hebben altijd gezegd dat we, als zou blijken dat er hier en daar een technische aanpassing nodig is, die in OD XXII zullen nemen. Dat heb ik in de plenaire vergadering gezegd en dat herhaal ik hier. Ik doe hier dus niet laatdunkend over.

Waar ik ook duidelijk over ben, is dat er een voorafgaande fase aan dit decreet is geweest, dat heel wat LOP's wel tevreden zijn en dat Antwerpen ook bij de voorbereiding betrokken is geweest. We kunnen aanpassingen doen die technisch van aard zijn, maar we kunnen het decreet niet herschrijven. Dat zou niet logisch zijn. Ik heb dat kader in de plenaire vergadering geschetst en hier herhaald.

Voor de rest is iedereen vrij om te zeggen wat hij wil en meent te moeten zeggen en te moeten verdedigen. Misschien is dat bij u in de partij niet de gewoonte, maar bij ons kan dat wel.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over ziekteverzuim bij het Vlaams onderwijspersoneel - 511 (2011-2012)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, in antwoord op mijn schriftelijke vraag van 5 oktober 2011 heb ik van de minister interessante gegevens ontvangen over het ziekteverzuim bij het Vlaams onderwijspersoneel.

Daaruit blijkt dat het totaal aantal dagen ziekteverzuim lichtjes gedaald is, maar dat het aantal eendagsziekteverloven wel is toegenomen. Dat laatste lijkt een trend te worden, want het aantal eendagsziekteverloven is van 79.958 in 2007 gestaag toegenomen tot 97.334 in 2010. Nemen we het cijfer van 2007 als basis, dan is dat een stijging met 20 procent.

Als de gegevens worden opgesplitst naar deelgroepen, zijn er bovendien enkele opmerkelijke vaststellingen. De daling van het totale aantal ziektedagen is volledig voor rekening van het personeel uit het secundair onderwijs, waar in 2010 ongeveer 2 procent minder ziektedagen werden opgenomen dan in 2009. Bij het deeltijds kunstonderwijs (dko) is er een toename, en in het volwassenenonderwijs is er zelfs een toename van ongeveer 15 procent, en bij het personeel van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) werd in 2010 ongeveer 9 procent meer ziektedagen opgenomen dan in 2009.

Uit het jaarverslag van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) blijkt bovendien dat ook de eendagsziekteverloven niet in elk onderwijsniveau even vaak voorkomen. Het percentage eendagsziekteverloven in het basisonderwijs is minder dan de helft van dat in de CLB's. Ook het volwassenenonderwijs scoort significant lager dan het gemiddelde.

Opgesplitst naar leeftijd heeft de categorie van 26 tot 35 jaar het laagste nulverzuim en ook het hoogste aantal eendagsziekteverloven.

Minister, is er een verklaring voor die grote verschillen per onderwijsniveau?

De stijging van het totale aantal eendagsziekteverloven op enkele jaren tijd lijkt mij toch een zorgwekkende evolutie. Vandaar mijn vraag of u een manier ziet om die trend te doen keren. Een ingreep die het aantal eendagsverloven naar beneden haalt, maar het totaal aantal ziektedagen zou verhogen, is natuurlijk geen zinvolle oplossing, laat dat duidelijk zijn.

Uit de analyse van de verschillen per onderwijsniveau is misschien iets te achterhalen over de oorzaak van de toename van de eendagsziekten. Als we de oorzaak kennen, is het misschien mogelijk om preventieve acties te ondernemen om het aantal eendagsziekten te verminderen. Is daar al overleg over geweest met de koepels en de vakorganisaties van het onderwijspersoneel, zoals werd aangekondigd? Zo ja, met welk resultaat? Zo neen, wanneer, hoe en met welke timing zal dat overleg plaatsvinden?

Overweegt u eventuele bijkomende maatregelen?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Voorzitter, minister, ik wil me graag bij deze vraag aansluiten omdat een aantal zaken me zijn opgevallen in de vraag van de heer De Meyer. Er is goed nieuws, want het ziekteverzuim daalt lichtjes, maar de eendagsziekteverloven stijgen dan wel.

Wat me ook opviel, is dat de categorie van 26 tot 35 jaar het hoogste aantal eendagsziekteverloven heeft en het laagste nulverzuim. Ik verwachtte dat niet, want het gaat om heel jonge mensen die in de fleur van hun leven zijn, maar blijkbaar moeten ze om de ene of de andere reden vaak een dagje thuis blijven.

Wat me ook opviel, en dat staat niet in de vraag, maar dat komt jaarlijks terug, is dat de hoofdmoot van ziekteafwezigheid een psychosociale aandoening als oorzaak heeft. Blijkbaar is dat al jaren zo en doet dit zich vooral voor bij directies en bij leerkrachten. De heer De Meyer vraagt naar de oorzaken van de eendagsziekteverloven, want als we de oorzaken kennen, kunnen we het probleem misschien oplossen. Het viel me ook op in het rapport dat eendagsziekteverloven vaak genomen worden op een maandag of een vrijdag. Het is nodig om de oorzaken te kennen van de verloven, maar ook van de psychosociale aandoeningen, want die blijven terugkomen. 37 procent, dat is veel en bovendien blijven die mensen vaak niet één dag thuis. Is er een manier om naar de oorzaken te peilen, om dat te onderzoeken en om er eventueel ook iets aan te doen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, dames en heren, er zijn momenteel inderdaad verschillen in ziekteverzuim die mogelijk te maken hebben met onderwijsniveau, leeftijd, het uitgeoefende onderwijsambt, ... Als we de oorzaken van de verschillen per onderwijsniveau op een genuanceerde manier willen verklaren, zouden we meer detailonderzoek moeten laten uitvoeren.

De jaarverslagen inzake ziekteverzuim vertonen de afgelopen jaren inderdaad een stijgende trend qua eendagsziekten. De oorzaken kunnen niet zomaar gededuceerd worden uit pure cijfers. Enerzijds hebben we de afgelopen jaren te maken met een toegenomen accuratesse van het doorgeven van de gegevens, zeker in de onderwijsniveaus waar het mogelijk is geworden om personeelsleden met ziekteverloven te vervangen vanaf de eerste dag afwezigheid, binnen een vooraf toegekende enveloppe. Deze mogelijkheid bestaat momenteel alleen in het basisonderwijs. Daarnaast kunnen er inderdaad inhoudelijke redenen zijn voor de toename van eendagsziekten.

Het is mijn prioritaire keuze om voor deze materie de werkgevers en de sociale partners te sensibiliseren. Zij staan het dichtst bij de praktijk en kunnen het beste inschatten welke maatregelen nodig zijn om, als onderdeel van een globaal aanwezigheidsbeleid in de school, het aantal eendagsziekten zo laag mogelijk te houden.

Mijn administratie bereidt momenteel het overleg met de koepels, het GO! en de vakorganisaties voor om tot een geïntegreerd gezondheidsbeleid te komen waarbij ook dit thema aan bod zal komen. Dit overleg zal in januari 2012 plaatsvinden.

Laat me tot slot nog iets zeggen, gebaseerd op mijn eigen ervaring. Het is meteen ook het antwoord op de vraag naar bijkomende maatregelen. We zullen eerst het overleg organiseren met iedereen. U weet dat ik zelf nog leidinggevend ambtenaar ben geweest, en mijn ervaring is dat inzake de problematiek van de eendagsziekten de enige die voor een oplossing kan zorgen, de verantwoordelijke is, de leidinggevend ambtenaar zelf. In dit geval gaat het om de directeur en het beleid dat in de school wordt gevoerd, want daar ligt de sleutel voor het oplossen van de eendagsziekten. Het is ook op dat niveau dat we de oplossing zien, maar ik wil niet vooruitlopen op wat uit het overleg zal komen. Als er bijkomende maatregelen worden gesuggereerd en als die wenselijk zijn, dan wil ik ze wel nemen. Zoals u zelf hebt

aangehaald en zoals ik dat in de pers naar aanleiding van uw verklaringen ook heb beaamd, moet de aanpassing van de regelgeving echt de allerlaatste stap zijn, en bovendien moeten we ons daarbij de vraag stellen of dat wel een oplossing kan zijn.

Ik herhaal dus dat de oplossing volgens mij ligt in het beleidsvoerend vermogen van een school. De hele aanwezigheids- en afwezigheidsproblematiek zit in het hrm-beleid, dat weet iedereen. Daar ligt de oplossing voor het probleem. Als er bijkomende maatregelen gesuggereerd worden tijdens het overleg, ben ik bereid om ze te nemen, maar u voelt dat ik geen zin heb om een aanpassing te doen van de regelgeving.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, u merkt terecht op dat de teneur van mijn vraag en van mijn reactie op het antwoord op de schriftelijke vraag, genuanceerd is. Een ingreep die het aantal eendagsverloven naar beneden haalt, maar het aantal ziektedagen zou verhogen, is natuurlijk geen zinvolle oplossing.

Anderzijds was ik wel enigszins verrast door de communicatie hierover via Schooldirect. Misschien heb ik het niet goed gelezen. Ik heb het bij me. Minister, u weet dat ik een trouwe lezer van Schooldirect ben. Het is zeker niet mijn bedoeling een sector te culpabiliseren. Daar bereik je alleen maar het omgekeerde resultaat mee. Ik vond echter dat u in uw laatste zin de toename van het aantal eendagszieken toch wel heel erg relativeert.

Ongeveer een jaar geleden hebt u aan mij en andere leden gezegd dat daarover overleg zou worden gepleegd, en dat zou worden bekeken hoe u de mensen kunt sensibiliseren om daar iets aan te doen. Dat is nog niet gebeurd, dus blijf ik toch enigszins op mijn honger. We kunnen het probleem ook niet onder de mat vegen. Het aantal eendagsziekten neemt toe. Dat is een probleem. Uit gesprekken met directies blijkt dat een aantal mensen zich daar ook zorgen over maken. Zoals ik vorig jaar ook al heb gesteld in de discussie, het gaat niet over mensen die echt ziek zijn. Die mensen hebben recht op ziekteverlof. Velen vrezen echter dat er ook wel misbruiken zijn. Daar moet echt iets aan worden gedaan.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, ik kan me wel vinden in uw antwoord. Op schoolniveau is het de directie die moet ingrijpen, die daar een zicht op heeft. Ik kan ook begrijpen dat u niet meteen de regelgeving ter zake wilt aanpassen.

U hebt gezegd dat er een geïntegreerd gezondheidsbeleid zal komen. Wat mij eigenlijk meer zorgen baart, is dat hoge ziekteverzuim door psychosociale aandoeningen. Dat blijft komen. Wordt daar onderzoek naar gedaan?

Minister Pascal Smet: In het algemeen is dit niet zo problematisch als we vergelijken met andere sectoren, ook al moeten we dat wat nuanceren: de vakantiemaanden zijn immers niet meegerekend. Er zou bijkomend onderzoek moeten worden gedaan. Het geïntegreerd gezondheidsbeleid gebeurt ook in het kader van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). We willen dat op dat niveau doen, omdat we eerst de sociale partners, de werkgevers willen sensibiliseren. We moeten een genuanceerd antwoord geven. De oplossing ligt echt bij de school. Die moet een beleid ter zake voeren. Dit is een wezenlijk onderdeel van human-resourcesmanagement. Ik ken de problematiek. Toen ik zelf leidinggevend ambtenaar was bij het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, werd ik daar ook mee geconfronteerd. Je kent de mensen die heel vaak één dag ziek worden. Heel vaak kun je ook al voorspellen wanneer ze ziek worden. Dat zegt al veel. Om daar dan iets aan te doen, moet je bijna individueel met die mensen werken. Dat is een typische taak voor een directeur. Dat kan niet vanuit Brussel in een decreet worden geregeld.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de gemachtigde opzichters
- 527 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, geachte leden, mijn vraag gaat over de gemachtigde opzichters en de gemeenschapswachten. Minister, vanzelfsprekend weet ik dat dit federale materie is, maar dat heeft natuurlijk heel wat invloed op het onderwijs, vooral aangezien we allemaal willen dat onze kinderen veilig naar school kunnen gaan. Ik heb een evolutie vastgesteld die me zorgen baart. Ik wijs u daarop vanuit de praktijk in onze gemeente. We werken allemaal met gemachtigde opzichters, die er elke dag voor zorgen dat onze kinderen veilig naar school kunnen. Gemeenten, maar ook overheden doen heel wat acties om die veiligheid te vergroten: denken we maar aan het promoten van het dragen van fluovestjes, aan de vraag aan ouders om hun kinderen niet met de auto naar school te brengen enzovoort.

Op heel veel plaatsen kan er ook een beroep worden gedaan op gemachtigde opzichters. Bijvoorbeeld op drukke kruispunten, maar ook aan de schoolpoort zorgen zij ervoor dat de scholieren veilig de baan kunnen oversteken. Ze werken meestal enkele uren per dag in dienst van de gemeente of ook heel vaak voor het plaatselijk werkgelegenheidsagentschap (PWA). Ze trotseren dagelijks weer en wind. Dat kunnen we alleen maar appreciëren, want je moet dat elke dag willen doen. Ze doen dat, meen ik, niet zozeer voor de kleine vergoeding die ze ervoor krijgen, maar veeleer vanuit hun engagement en sociale bewogenheid.

Nu heeft voormalig federaal minister van Binnenlandse Zaken Turtelboom in oktober jongstleden in haar antwoord op een parlementaire vraag te kennen gegeven dat zij de taak van de gemachtigde opzichters als een kernopdracht van de gemeenschapswachten beschouwt. Ik citeer haar: “Zij die die taak uitvoeren in dienst van de gemeente, moeten (...) beschouwd worden als gemeenschapswachten en voldoen aan de wettelijke uitvoeringsvoorwaarden, waaronder de uniforme opleiding.”

Nu worden die gemachtigde opzichters opgeleid door de lokale politie en krijgen ze gewoonlijk een uitrusting van de gemeente. De beslissing van voormalig minister Turtelboom om de taak van deze mensen toe te schrijven aan gemeenschapswachten, impliceert heel wat bijkomende financiële inspanningen voor het volgen van de cursussen. Daartoe beloofde ze een eenmalige financiële tegemoetkoming. Ondertussen hebben de gemeenten daarover ook allemaal een brief ontvangen. De tegemoetkoming zou 600 euro bedragen en 80 procent van het cursusgeld dekken, zodat de gemeenten toch nog altijd 20 procent op zich moeten nemen.

Wat mij meer zorgen baart, is dat heel wat van die mensen niet geneigd zullen zijn om die cursus te volgen. Die is immers niet van de poes. Het gaat over 90 lesuren en over diverse facetten, met de volgende vakken: de studie van de rechten en plichten van de gemeenschapswachten, technieken van verbale en non-verbale communicatie, cultuurinzicht, omgaan met diversiteit, observatie en rapportage, psychologische conflicthantering, fysieke ontwijkstechnieken en eerste hulp bij ongevallen.

Minister, hoe staat u tegenover de beslissing van uw federale collega omtrent de gemachtigde opzichters?

Zult u, in het kader van ‘veilig naar school’-acties, gemeenten ondersteunen om de meerkost verbonden aan die beslissing te dragen?

Aangezien gemeenschapswachten een zwaardere opleiding, minimum 90 uren, moeten volgen, zal het ook minder evident worden mensen te engageren om de taak van gemachtigd opzichter op zich te nemen. Nu is het eigenlijk al vaak zo moeilijk. Bij het begin van het schooljaar worden er in alle gemeenten oproepen gelanceerd via allerlei kanalen om ouders

toch maar bereid te vinden hieraan mee te werken. In mijn eigen gemeente zijn er bijvoorbeeld veel ouders die mij vertellen dat ze een opzichter willen op verschillende kruispunten. Ik vertel hun dan dat ze hiervoor zeker mensen mogen aandragen, dat we die graag een opleiding geven en betalen. Het is echter moeilijk om hiervoor kandidaten te vinden. Ik vrees dat het nu nog moeilijker zal worden.

Inmiddels heb ik de brief ontvangen van de minister van Binnenlandse Zaken. Ik heb vastgesteld dat het niet de kernopdracht is van de leerkracht om kinderen veilig door het verkeer te loodsen. Je kunt daaruit afleiden dat leerkrachten die cursus niet moeten volgen. Daar zijn ook andere gevolgen aan verbonden. Ouders verwachten dat hun kinderen veilig de baan over kunnen. Op heel wat plaatsen zal er, wanneer er minder gemachtigde opzichters zijn, meer een beroep moeten worden gedaan op leerkrachten. Minister, in hoeverre kan men leerkrachten daarin engageren? Kan een school hen daartoe verplichten? Welke opleiding moeten zij dan volgen?

Bestaan er cijfers met betrekking tot het aantal leerkrachten dat ook optreedt als gemachtigd opzichter?

Het lijkt mij aangewezen dat u hierover overleg pleegt met uw nieuwe collega, federaal minister van Binnenlandse Zaken Milquet. Zult u daar stappen toe ondernemen?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Volgens mij is het spijtig dat men de beslissing genomen heeft dat gemachtigde opzichters als gemeenschapswacht moeten worden erkend. Dat is namelijk een veel zwaardere en bredere taak dan die gemachtigde opzichters.

Minister, ik verwijs naar een debat dat ik hier al een paar keer heb aangehaald, naar aanleiding van een vraag over de niet-onderwijsgebonden regelgeving met impact op onderwijs. Dat lijkt mij ook iets dat heel wat gevolgen kan hebben voor het vinden van die mensen. Het is inderdaad zeer moeilijk om mensen te vinden om daar in weer en wind te gaan staan. Heel wat leerkrachten zullen die opleiding niet volgen omdat ze nogal zwaar is. Ik vrees dat dat heel wat negatieve gevolgen zal hebben voor de verkeersveiligheid rond de scholen.

Minister, ik veronderstel dat u al een lijstje met items hebt die u wilt bespreken met minister Milquet. Kunt u dit onderwerp boven aan dat lijstje zetten? Het is een mooi voorbeeld van niet-onderwijsgebonden regelgeving die toch wat aan onderwijs zou kunnen worden aangepast.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik deel uw bezorgdheid. Het gaat inderdaad om een federale materie. Ik heb het item al op het lijstje gezet met alle onderwerpen die ik met de federale ministers moet bespreken nu er een Federale Regering is. Ik zal dit opnemen met minister Milquet.

Ik begrijp de problematiek. Het klopt dat er een verwachting leeft bij de ouders. Leerkrachten kunnen wel niet verplicht worden om te worden ingezet als gemachtigd opzichter. Wanneer zij dat doen, is dat op vrijwillige basis. Het valt heel duidelijk buiten de functiebeschrijving van de leerkracht. Dat staat zo ook duidelijk in het besluit van de Vlaamse Regering van 1997. Bijgevolg kunnen de leerkrachten ook niet worden verplicht een opleiding te volgen.

U weet dat niet ik, maar eerder minister Crevits, minister van Mobiliteit, bevoegd is voor de problematiek van de schoolomgeving en de ondersteuning. Zij heeft met de Vlaamse Stichting Verkeerskunde verschillende initiatieven genomen om verkeers- en mobiliteits-educatie structureel aan bod te laten komen in het onderwijs. Ons departement is daar uiteraard wel bij betrokken, maar in hoofdzaak ligt het bij het departement Mobiliteit.

Toch vind ik uw vraag terecht. Ik zal die meenemen naar het overleg met de federale overheid. We moeten alles niet te veel in categorieën opdelen. Als we mensen vinden die op

een correcte manier andere mensen op een veilige manier willen oversteken, moeten we niet te zwaar aan die regels vasthouden. We hebben in onze samenleving te veel de neiging om het vrijwillige engagement in regels en plichten te steken, zodat uiteindelijk niemand zich nog kandidaat wil stellen. We moeten daar een goed evenwicht in vinden.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, ik dank u. Ik noteer dat u dat opneemt in uw lijstje. Ik wil u vragen om daar snel werk van te maken. Ik maak mij toch grote zorgen. In het antwoord op de parlementaire vraag is er nergens sprake van een ingangsdatum. Minister Turtelboom zegt gewoon dat ze moeten worden beschouwd als gemeenschapswachten en dus moeten voldoen aan alle voorwaarden. Momenteel zijn er overal mensen aangesteld. Tot wanneer kunnen zij dat nog blijven doen?

Ik ga absoluut niet akkoord met de hele regeling, dus ik zou het liefst hebben dat ze gewoon kunnen blijven werken als gemachtigd opzichter. Maar als er iets moet veranderen, wil ik vragen dat er toch zeker een overgangsregeling wordt getroffen, anders komen we weer in een juridisch vacuüm terecht, met heel veel wolfijzers en schietgeweren, waarbij men die mensen, maar ook de aanstellende overheid, voor bepaalde juridische aansprakelijkheden kan stellen als er iets zou gebeuren, en dat is natuurlijk iets dat we absoluut niet wensen.

Minister Pascal Smet: Ik zal dat inderdaad doen. De reden waarom de brief nog niet verstuurd is, is dat ik de federale collega's eerst de kans wil geven om hun kabinet samen te stellen. De ervaring leert mij ook dat brieven die de eerste twee à drie weken aankomen, een bijzonder lot beschoren kan zijn. Daarom wacht ik liever drie weken, tot hun kabinet er is.

Mevrouw Katrien Schryvers: Dat begrijp ik. Ik begrijp ook dat het op zich geen onderwijsbevoegdheid is, maar het heeft zoveel consequenties. In 90 procent van de gevallen zijn dat mensen die werken voor die scholen en onze schoolgaande kinderen.

Minister Pascal Smet: Daar ben ik het mee eens.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de instroom van anderstalige leerlingen in het Turnhouts onderwijs - 579 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, het verhaal vertrekt wel vanuit een Turnhoutse context, maar gezien de repercussies op de provincie Antwerpen, is het veel breder dan dat.

Uit het AgODi-rapport (Agentschap voor Onderwijsdiensten) 'Onthaalonderwijs anderstalige nieuwkomers (OKAN) 2008-2010' bleek dat het aantal OKAN-leerlingen de laatste jaren fors is toegenomen, en dat zowel in het basis- als in het secundair onderwijs. Bovendien gaan niet enkel de absolute leerlingenaantallen, maar ook het procentuele aandeel onthaalleerlingen in stijgende lijn. In de provincie Antwerpen is er sprake van een verdubbeling van het aantal OKAN-leerlingen in vijf jaar tijd. In Turnhout gaat het zelfs om een verdrievoudiging.

In 2010-2011 werden er in het Turnhoutse basisonderwijs 48 anderstalige nieuwkomers onthaald. Tussen 15 augustus en 11 oktober 2011 zochten al 26 nieuwe kinderen een school. In het secundair onderwijs gaat het om een totaal van 217 OKAN-leerlingen, gespreid over twee onthaalscholen. Vorig schooljaar hebben 300 jongeren zich aangemeld in een onthaalschool secundair onderwijs van Turnhout. Volgens cijfers van het Departement Onderwijs en Vorming staat Turnhout daarmee, na Antwerpen en Gent, op de derde plaats in Vlaanderen wat betreft de opvang van anderstalige nieuwkomers.

Dit schooljaar is er bovendien voor het eerst een inschrijvingsstop op de onthaalscholen in het secundair onderwijs. De dichtstbijzijnde onthaalscholen, namelijk in Lier, op 40 kilometer, in Aarschot, op 50 kilometer, en in Antwerpen, op 45 kilometer, hebben eveneens een inschrijvingsstop ingevoerd. Daardoor is er vandaag in de regio geen enkele onthaalschool meer met vrije plaatsen.

Door de sterke toename zien het Turnhoutse stadsbestuur en de scholen uit de omgeving zich geconfronteerd met verschillende problemen, die het louter praktische aspect vaak overstijgen. De infrastructuur op onthaalscholen kan het voortdurend stijgende aantal OKAN-jongeren moeilijk volgen. Nochtans zitten de beide onthaalscholen op een nieuwe locatie, die voorzien is op groei.

Er zijn veel niet-begeleide minderjarige asielzoekers. Er zijn ook jongeren die zogenaamd minderjarig zijn. Wij pleiten voor meer botsca's voor een inschrijving op de school of een aparte plaats. Die jongeren vragen een bijzondere inspanning van het schoolteam. Ouders vinden het moeilijk dat prille tieners samen met jongvolwassenen in eenzelfde groep worden geplaatst.

De instroom uit een nabijgelegen asielcentrum is sterk bepalend. Er zijn vaak veel dezelfde nationaliteiten. Een gezonde mix maken om het Nederlands te versterken, wordt erg moeilijk.

De personeelsploeg en CLB-medewerkers werken onder hoge druk. Ze komen nog moeilijk toe aan hun kernopdracht, namelijk Nederlandse les geven. De schoolteams krijgen niet de tijd om zich te stabiliseren. Etnische botsingen bemoeilijken het werken.

Alle ex-anderstalige nieuwkomers van 5 tot 12 jaar en OKAN-jongeren van 12 tot 18 jaar moeten nadien nog eens terecht kunnen in het vervolgonderwijs. Bepaalde scholen krijgen op hun beurt een grote toevloed, die zij als 'niet meer mogelijk' ervaren. Begin oktober stuurden het college van burgemeester en schepenen en het lokaal overlegplatform al een signalnota naar u en staatssecretaris van Asielbeleid Courard om aan te kaarten dat de draagkracht van scholen in Turnhout overschreden wordt. Op de gemeenteraad van 28 november 2011 keurde men daarnaast een motie goed over anderstalige nieuwkomers in het onderwijs.

In de motie zijn de volgende zeven voorstellen opgenomen om het onthaal van en het lesgeven aan anderstalige nieuwkomers beter te organiseren in de regio. In het secundair onderwijs moet er een betere regionale spreiding komen van OKAN-jongeren in het algemeen en van alleenstaande minderjarige asielzoekers meer specifiek. Een sturend beleid moet ervoor zorgen dat scholengemeenschappen ook buiten Turnhout onthaalschool kunnen worden. We vragen een uitzondering voor de programmatiestop in het arrondissement Turnhout.

Turnhout wil ook meer ondersteuning om te kunnen inzetten op taal en integratie in de maatschappelijke beleidsdomeinen zoals Wonen, Werken en Welzijn. Tolken, initiatieven rond flankerend onderwijsbeleid, cultuursensitieve zorg, toeleiding naar vrije tijd en toeleiding naar werk zijn maar enkele voorbeelden. Er moet een betere regionale spreiding komen van asielcentra en opvanginitiatieven. De leeftijd van alleenstaande minderjarige asielzoekers moet exacter bepaald worden. De stijgende trend in de toestroom van het aantal anderstalige nieuwkomers naar Turnhout in het algemeen en naar de Turnhoutse scholen in het bijzonder moet worden omgebogen.

Turnhout pleit voor meer afstemming tussen conflicterende wetgeving inzake asiel/migratie en onderwijs. Het in overeenstemming brengen van wetten ter zake beoogt een betere ondersteuning van het draagvlak binnen het onderwijssysteem en andere maatschappelijke instellingen zoals wonen, welzijn en werken.

Minister, erkent u de problemen van de Turnhoutse scholen als gevolg van de grote instroom van anderstalige leerlingen? Hebt u ondertussen al overleg gepleegd met de Turnhoutse onderwijspartners? Zo ja, welke waren de voornaamste conclusies van dat overleg? Welke

verdere acties zullen er worden genomen? Hoe staat u tegenover de vraag vanuit Turnhout om een uitzondering op de programmatiestop toe te staan? Welke maatregelen kan Vlaanderen nemen om op bovenlokaal niveau een betere spreiding te bewerkstelligen en zo de kwaliteit van het onderwijs voor alle leerlingen en het pedagogisch comfort van de leerkrachten te verbeteren?

Bij de grote groep anderstalige leerlingen zijn ook een deel niet-begeleide minderjarige asielzoekers. Welke mogelijkheden ziet u om de leeftijd van deze leerlingen exacter te bepalen, om zo een betere samenstelling van de klasgroep mogelijk te maken? Hoe staat u tegenover het aanbieden van onderwijs binnen de Fedasil-opvangcentra? Op hoeveel plaatsen gebeurt dit al? Over welke leeftijdsgroep gaat het dan? Hoe verloopt de samenwerking vanuit Onderwijs met Fedasil vandaag? Zijn er bepaalde knelpunten? Zult u hierover eventueel samenzitten met uw federale collega bevoegd voor asiel- en migratiebeleid? Is er ook in andere regio's sprake van een tekort aan plaatsen voor OKAN-leerlingen? Zo ja, in welke regio's en om hoeveel plaatsen gaat het?

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me graag aan bij de vragen van mevrouw Celis.

In tegenstelling tot wat mevrouw Celis aangeeft, zijn de scholen in Lier niet vol. Vorig jaar was dat wel zo, maar nu zouden er nog tien plaatsen zijn. Dat neemt niet weg dat de druk toch vrij groot is.

Ik vraag me inderdaad af welke maatregelen er kunnen worden genomen om de lasten iets meer te spreiden. Als ik hoor dat bepaalde, toch redelijk grote, steden en gemeenten in de provincie Antwerpen geen onthaalklassen en -scholen hebben, dan stel ik mij daar toch wel vragen bij. Zou het niet mogelijk zijn om het lokaal overlegplatform (LOP) hiervoor meer bevoegdheden te geven, in plaats van alleen maar een adviesbevoegdheid?

Ik ben erg benieuwd naar het antwoord van de minister.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik wilde eigenlijk ook een initiatief nemen en een vraag om uitleg stellen. Ik heb dat niet gedaan omdat mevrouw Celis dat al uitgebreid heeft gedaan. Ik ga dan ook niet herhalen wat zij hier heeft gezegd, maar ik wil me wel aansluiten bij de problematiek.

Als ik de motie zie die de stad Turnhout heeft goedgekeurd, dan stel ik vast dat het zeker niet alleen over uw bevoegdheden gaat. Ik denk dat deze vraag ook nog op andere plaatsen aan bod zal moeten komen.

Minister, ik ben heel benieuwd om van u te horen wat specifiek de oprichting van OKAN-klassen inhoudt, en wat er nu kan en moet gebeuren ingevolge de inschrijvingsstop in de omgeving van Turnhout.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Het is goed dat mevrouw Celis deze problematiek op de agenda zet. Ik sluit me aan bij de opmerking van mevrouw Deckx dat heel wat van de punten die worden genoteerd, behoren tot de bevoegdheid van de Dienst Vreemdelingenzaken en Fedasil. Minister, plant u op korte termijn een contact met staatssecretaris De Block die al deze bevoegdheden coördineert? Een overleg tussen Onderwijs en de bevoegde nieuwe staatssecretaris is aangewezen: veel zaken liggen in handen van de federale staatssecretaris.

Mevrouw Kathleen Helsen: Als Kempenaar wil ik me ook aansluiten bij deze vraag. We zijn allemaal gecontacteerd door de beleidsmensen in Turnhout. Ik heb zelf ook een overleg gehad met de schepen van Turnhout die werd aangesproken door de schooldirecties in Turnhout die daarmee te maken hebben en die zich grote zorgen maken. De gemeenteraad

van Turnhout heeft een motie opgesteld met een aantal vragen. Minister, hoe kunnen wij vanuit het beleid tegemoetkomen aan de vragen die Turnhout stelt?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik heb inderdaad de signaalnota van Turnhout ontvangen en heb hem uitgebreid en schriftelijk beantwoord. Uit de cijfers blijkt inderdaad duidelijk een sterk verhoogde instroom van anderstalige nieuwkomers in de Turnhoutse regio. In het basisonderwijs kunnen anderstalige nieuwkomers zich inschrijven in een school naar keuze. De onderwijsregelgeving voor onthaalonderwijs in de basisscholen voorziet immers niet in een beperking wat betreft het aantal scholen dat onthaalonderwijs kan aanbieden. Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs wordt georganiseerd op het niveau van de scholengemeenschap. Hierdoor kan flexibel ingespeeld worden op de wisselende instroom van anderstalige nieuwkomers binnen het werkingsgebied van de scholengemeenschap, en kunnen er tussen de scholen die behoren tot die scholengemeenschap afspraken gemaakt worden over welke scholen onder welke modaliteiten bereid zijn het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers te organiseren.

In Turnhout organiseren twee van de twaalf secundaire scholen onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers. Beide scholen zouden dit schooljaar een inschrijvingsstop hanteren omwille van een grote toename van het aantal anderstalige nieuwkomers. Ik vind het dan ook belangrijk dat de andere secundaire scholen in Turnhout of in de nabije omgeving het initiatief nemen om een capaciteitsuitbreiding te realiseren voor het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers. De regelgeving voor het secundair onderwijs maakt het immers mogelijk dat binnen scholengemeenschappen waar al onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers wordt georganiseerd, zoals in Turnhout, een secundaire school op korte termijn met bijkomend aanbod onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers kan starten. De secundaire school dient dit immers enkel te melden aan AgODi. Enkel scholengemeenschappen waar nog geen onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers wordt georganiseerd, worden gevat door de programmatiestop. Het is belangrijk om hier dat onderscheid te maken. Deze scholengemeenschappen kunnen wel voor 30 november een aanvraag tot afwijking op de programmatiestop indienen om het daaropvolgende schooljaar te kunnen starten met een aanbod onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers. Als dat gemotiveerd wordt, ben ik bereid om aan de Vlaamse Regering voor te stellen om die afwijking toe te staan.

De onderwijsregelgeving voorziet al voldoende in mogelijkheden voor de spreiding van anderstalige nieuwkomers in het onthaalonderwijs, zowel in het basis- als in het secundair onderwijs, niet alleen in Turnhout maar in heel Vlaanderen. Van alle basis- en secundaire scholen in Vlaanderen verwacht ik dat ze hun verantwoordelijkheid opnemen ten aanzien van deze kwetsbare groep kinderen en jongeren, en dat ze een behoeftedekkend aanbod onthaalonderwijs realiseren.

De problematiek in Turnhout moet in eerste instantie lokaal worden opgelost. In de signaalnota werd verwezen naar het regionaal structureel overleg, dat door het Lokaal Overlegplatform (LOP) en de stadsdiensten zou worden gefaciliteerd en ondersteund. Mevrouw Vanderpoorten verwees ernaar. Ik heb er in mijn antwoord op aangedrongen dat dit regionaal overleg zeker moet plaatsvinden en dat de scholen daarin hun verantwoordelijkheid moeten opnemen. Een door de stad georganiseerd en door het LOP ondersteund regionaal overleg is hier de aangewezen manier om elke school zijn verantwoordelijkheid te doen opnemen, maar ook om de verantwoordelijkheid te spreiden en daarover afspraken te maken.

Ik ontving uit andere regio's geen signalen dat het aanbod onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers ontoereikend zou zijn.

Er is bij die groep anderstalige leerlingen een groot deel niet-begeleide minderjarige asielzoekers. Laat mij toe te zeggen dat ik, toen ik nog andere functies had, erop heb gewezen

dat de situatie die we nu kennen, in Vlaanderen zou ontstaan door toedoen van een aantal maatregelen die men heeft genomen. Het was perfect voorspelbaar dat we in deze situatie zouden terechtkomen. Sommige beleidsmensen hebben toen niet willen luisteren. U ziet waarin we nu zitten. De heer Kennes heeft gelijk: het is een verantwoordelijkheid van de federale overheid. Het onderwijs lijdt daaronder.

Een paar maanden geleden ben ik naar Fedasil geweest. De vraag wordt gesteld of kinderen in asielcentra onderwijs moeten krijgen in de scholen. Dat is een van de punten die ik samen met de minister van Welzijn aan het bekijken ben. We hebben gezegd dat we het recht op onderwijs en op residentiële en aanverwante voorzieningen zullen regelen. Er zijn argumenten die zeggen dat die kinderen in het gewoon onderwijs moeten worden opgevangen. Anderen zeggen dat die kinderen vaak van centrum en van woonplaats veranderen en dat dit een enorme belasting betekent voor de scholen. Ik wil dat bekijken. Ik wil onderzoeken of het wenselijk is om dat te organiseren en, zo ja, of wij daar middelen voor hebben.

Met betrekking tot de waarde van botskans heb ik in het verleden heroïsche gevechten gevoerd met ngo's en anderen. Mijn administratie houdt steeds rekening met de resultaten van de botskans om te bepalen of de betrokkene al dan niet tot het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers kan worden toegelaten. Maar ook dat is een bevoegdheid van de FOD Justitie.

Er is een bevraging gebeurd in het kader van de residentiële voorzieningen en van het recht van jongeren op leren. Volgens Fedasil gaat het om ongeveer tweehonderd minderjarige jongeren die onderwijs behoeven.

Ik wil uiteraard staatssecretaris De Block ontmoeten om haar misschien wat goede raad te geven, als dat nog mag, maar anderzijds ook om te bekijken hoe we de onderwijsregelgeving, het onthaalonderwijs en de hele instroomproblematiek beter op elkaar kunnen afstemmen. Ik zal dat op mijn lijstje bijschrijven.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, dank u voor uw antwoord. Aangezien de problematiek in de Turnhoutse context zo de spuigaten uitloopt, is elk element dat daarop een antwoord kan bieden meegenomen. Een ontmoeting met staatssecretaris De Block kan best in uw prioriteitenlijstje worden opgenomen.

U zegt dat u over Turnhout een brief hebt gestuurd. Is dat recent gebeurd?

Minister Pascal Smet: De brief is vertrokken op 7 december.

Mevrouw Vera Celis: Men zal daar tevreden over zijn. Ik wil er u wel op attent maken dat er binnen het deeltijds onderwijs heel wat OKAN'ers worden doorgesluisd die bijzonder weinig hebben geleerd door toedoen van de overgrote klassen. Daardoor zitten die mensen evengoed met de handen in het haar.

Het ziekteverzuim van het personeel wordt bijzonder groot. Het wordt immers onmogelijk daar nog te werken. Ik hoop dan ook dat er langs alle kanten hulp zal worden geboden. We moeten een antwoord vinden en zo veel mogelijk mensen ontlasten. Indien er uitzonderingen op de programmatiestop worden gevraagd, moet daar met spoed op worden gereageerd.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Hij heeft onder meer naar de verantwoordelijkheid van de scholen verwezen. Een van de problemen is echter dat de scholen hun verantwoordelijkheid niet opnemen.

Minister Pascal Smet: Ik vind het dan ook belangrijk dat het stadsbestuur van Turnhout, daarin ondersteund door het LOP, die scholen samenbrengt en de regiefunctie opneemt.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Vorig jaar is er in Lier ook een probleem geweest. Dat is ondertussen gelukkig opgelost. Het LOP is daar op de grenzen van zijn adviesbevoegdheid gebotst. Het LOP was toen vragende partij om, bij wijze van spreken, meer macht te krijgen. Zoveel te beter indien het vrijwillig kan gebeuren, maar ik vrees dat we dit van nabij zullen moeten opvolgen.

Het is belangrijk dat ook de andere steden hun deel van de verantwoordelijkheid opnemen. Het is mogelijk dat er in Lier nog tien plaatsen zijn. De verplaatsing van Turnhout naar Lier is echter niet evident. Het zou beter zijn dit korter bij huis mogelijk te maken. Ik heb echter gelezen dat Geel en Mol geen onthaalklassen hebben. Ik vraag me af waarom dat zo is.

Mevrouw Vera Celis: Dat is een gedeelte van het probleem. Ik weet dat leerlingen uit Geel naar de OKAN-klassen in Turnhout zijn gestuurd. Het is niet evident dat allemaal te organiseren. Dikwijls zijn die leerlingen heel verspreid. Het is nodig daar mensen voor te vinden. Ik begrijp dan ook dat dit zeer complex is. Indien we er echter niet in slagen een fundamentele en structurele oplossing te vinden, zal uiteindelijk iets onbeheersbaars op ons afkomen en dan zullen we nog verder van huis zijn.

Mevrouw Kathleen Helsen: Tijdens het gesprek dat ik met de schepen heb gevoerd, is naar voren gekomen dat er in Turnhout geen goede spreiding is. Zoals mevrouw Celis al heeft aangehaald, komen nogal wat jongeren in het deeltijds onderwijs terecht. Als we naar het onderwijsaanbod in Turnhout kijken, merken we dat verschillende scholen enkel aso aanbieden. Daar komen die leerlingen minder terecht. Daardoor komt de druk op enkele plaatsen te liggen. De druk wordt in elk geval niet over alle scholen van de scholengemeenschap verspreid. Het is niet evident dit op het terrein tot stand te brengen.

Het knelpunt is dat de omliggende steden, Mol en Geel, zelf geen initiatief hebben genomen. Het is dan ook niet vanzelfsprekend die problemen op korte termijn allemaal op te lossen. De reden waarom bepaalde scholen hun verantwoordelijkheid niet hebben opgenomen, ligt vooral bij het aanbod van die scholen. Ze staan dan ook voor een moeilijke opdracht.

In Turnhout wordt een kreet om hulp geslaakt. We moeten goed opvolgen hoe ze daar weer uitgeraken.

Minister Pascal Smet: Dat punt zal in de toekomst nog meer aan bod komen. De gemeentebesturen zullen met betrekking tot onderwijs en dergelijke de regisseursfunctie moeten vervullen. Het is een illusie dat we dat vanuit Vlaanderen allemaal zouden kunnen doen. We zouden daarvoor immers een enorme administratie moeten uitbouwen.

Het is natuurlijk gemakkelijker in grote steden als Antwerpen of Gent, die nu al over een hele administratie beschikken. In kleinere steden is er misschien een gebrek aan ervaring. De diensten zijn misschien nog nieuw of niet op deze taak voorbereid. Daar zullen we de komende jaren zeker nog over debatteren.

We moeten steeds met deze dimensie rekening houden. We moeten nadenken over de vraag hoe we de lokale burgemeesters en schepenen van onderwijs kunnen ondersteunen om die regisseursfunctie op te nemen. Zij moeten immers een belangrijke rol vervullen.

We bevinden ons eigenlijk in een heel vrij onderwijssysteem. De Vlaamse overheid heeft niet de middelen om de scholen te vertellen wat ze moeten doen. In een centraal aangestuurd onderwijssysteem zou dit heel anders verlopen. De lokale overheid lijkt me dan ook de enige instantie die dit op een verstandige manier kan aanpakken.

De problematiek beperkt zich overigens niet enkel tot het onderwijs. De betrokkenen hebben vaak ook problemen met sociale voorzieningen, huisvesting, het OCMW of integratie. In die gevallen is het lokale bestuur het best geplaatst om die problemen door middel van een geïntegreerde ketenaanpak aan te pakken.

We moeten ons zo organiseren dat de gemeentebesturen over een helpdesk in Brussel beschikken. We hebben dat met betrekking tot de capaciteitsproblematiek ook al gemerkt. De

lokale besturen moeten ergens met hun vragen terechtkunnen. We moeten die ondersteuningsfunctie verder uitbouwen.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Het slot van het antwoord van de minister lijkt me zeer belangrijk. Ik ben geen specialist op het vlak van OKAN-klassen. Naar aanleiding van deze problematiek en de vraag om uitleg die hier wordt gesteld, ben ik even nagegaan hoe de wetgeving in elkaar zit. Ik kan hieruit enkel concluderen dat op lokaal vlak veel kan gebeuren. Als ik dan kijk naar de motie die de gemeenteraad van Turnhout heeft goedgekeurd, krijg ik de indruk dat het stadsbestuur misschien niet op de hoogte is van de mogelijkheden die nu al bestaan. Het lijkt me dan ook belangrijk de lokale besturen te begeleiden om duidelijk te maken wat hun mogelijkheden zijn.

Volgens een tabelletje dat ik heb gekregen, komt de grootste instroom uit Arendonk. Daar bevindt zich het centrum waar de meeste jongeren wonen. Aan de kant van Geel, Herentals en Mol is de instroom veel beperkter. Het lijkt me dan ook aangewezen dat de regionale betrokkenen de koppen bij elkaar steken en samen oplossingen zoeken. Ondersteuning door de administratie van de minister zou hierbij zeker nuttig zijn. Dat is zeker nodig in gebieden waar de problematiek nog vrij recent is en men niet altijd, zoals in de grote steden, kan bogen op een bepaalde ervaring. Het is heel belangrijk dat u daar ondersteuning verleent. Dank u.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Ulla Werbrouck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de screening van de topsportscholen en de verklaringen hieromtrent
- 377 (2011-2012)

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het eindrapport inzake de screening door de onderwijsinspectie van de schoolse vorming in de Vlaamse topsportscholen
- 457 (2011-2012)

Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het eindrapport van de evaluatie van de schoolse vorming in de topsportscholen
- 580 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Minister, de topsportscholen berusten op een samenwerking tussen het departement Onderwijs, het departement Sport, de betrokken scholen en de participerende topsportfederaties. De Vlaamse topsportscholen werden in 1998 geïntroduceerd, maar werden niet doorgelicht of geëvalueerd. Hier kwam recent verandering in, want zowel het departement Sport als het departement Onderwijs heeft de werking van de Vlaamse topsportscholen doorgelicht.

De evaluatie vanuit de sportsector werd midden juni afgerond. Eind juni besliste de minister van Sport uiteindelijk over de beleidsaanbevelingen vanuit het domein Sport. In zijn formele brief gaf hij ook aan dat de doorlichting van het departement Onderwijs eind augustus voorhanden zou zijn. Minister, in antwoord op schriftelijke vraag nummer 589 begin oktober gaf u aan dat de doorlichting vanuit het departement Onderwijs in de finalisatiefase zat.

Eind oktober, naar aanleiding van de lancering van de nieuwe plannen voor de topsportschool in Antwerpen, las ik in de krant deze uitspraken van u, minister: “Minder scholen, maar betere scholen. Uit een doorlichting blijkt dat onze topsportscholen weliswaar niet minder

goed zijn, maar ze zijn niet altijd 'top'. Sommige blijven te veel steken in het klassieke onderwijssysteem, waarbij er naast het gewone onderwijs ook sportonderricht wordt gegeven. Ook de selectie van leerkrachten en de begeleiding van leerlingen kunnen beter." U gaf aan dat er nood is aan een individueel traject binnen een klassiek kader, zeg maar een soort 'Lukaku-traject'.

Minister, u gaf aan dat het verminderen van het aantal topsportscholen bespreekbaar blijft. Wat bedoelde u daar concreet mee? Werd deze piste afgesproken met minister Muyters, of is het een eigen piste, geformuleerd op basis van de doorlichting van het departement Onderwijs?

Als u het hebt over een doorlichting, mag ik concluderen dat u dan spreekt over de langverwachte doorlichting van de topsportscholen door het departement Onderwijs? Werd deze doorlichting aan het Bloso bezorgd, zoals afgesproken? Wat zijn de belangrijkste bevindingen, zowel positief als negatief, die naar voren gebracht worden in de rapportage? Toen hadden we het rapport nog niet in handen, minister, nu wel. Ik moet mij houden aan mijn vragen, is mij ooit verteld. (*Opmerkingen van minister Pascal Smet*)

Welke oorzaken liggen aan de basis van de problemen of werkpunten? Welke mogelijke oplossingen met betrekking tot deze problemen schuift het rapport zelf naar voren? In hoeverre komen de bevindingen vanuit de doorlichting van het departement Onderwijs overeen met de bevindingen van de onderwijsaangelegenheden die aangegeven werden in de evaluatie vanuit de sportsector?

Naar aanleiding van een aantal resultaten met betrekking tot de VUB-studie naar de effectiviteit van de Vlaamse topsportscholen, gaf de heer Rowe, afdelingshoofd Topsport van Bloso, aan dat het aantal studierichtingen waaruit de leerlingen topsport kunnen kiezen als een groot probleem wordt bekeken. Komt deze uitslating van de heer Rowe overeen met de bevindingen uit de screening vanuit het standpunt van Onderwijs?

Naar aanleiding van dezelfde studie, deelvraag 4, wordt gesteld dat de relatie tussen sportclubs en topsportscholen relatief moeilijk ligt. Wordt deze problematische relatie ook naar voren gebracht in de studie van het departement Onderwijs? Waaraan is deze problematische relatie te wijten?

Welke zijn de volgende stappen die u zult ondernemen om de bevindingen vanuit de studie van de Vlaamse topsportscholen daadkrachtig aan te pakken? Is hierover al overlegd met het kabinet Sport of met de minister? Welke zienswijze hebt u hierover?

Ondertussen hebben we dat eindrapport van de screening van de Vlaamse topsportscholen op schoolse vorming inderdaad gekregen, minister. Ik vind het een prachtig document. Ik hoop dat we er echt iets mee doen.

Daarin worden enkel oplossingen geboden. Beperk het aantal topsportscholen. Overweeg schaalvergroting om de versnippering van de beschikbare middelen tegen te gaan, zo garandeer je ook de continuïteit in de lerarenopdracht en stimuleer je leraren om te investeren in hun professionele ontwikkeling en het uitwerken van aangepast studiemateriaal. Een andere oplossing is: breng de topsportleerlingen onder in een aparte campus om de identiteit en het profiel van de topsportschool te versterken. Organiseer het volledig studiegebied sport in de topsportscholen, zo maak je het aanbod transparant en zorg je voor doorstromingskansen voor leerlingen die hun topsportstatuut verliezen. Beperk het aanbod aan topsportstudierichtingen en overweeg voor het aso een eenpolige studierichting topsport met een solide basisvorming, die binnen het gereduceerde curriculum borg moet staan voor een vorming waarbinnen competenties en vormingscomponenten van de derde graad aso op evenwichtige wijze vertegenwoordigd zijn.

Minister, welke conclusies trekt u uit dit eindrapport? Zult u de voorgestelde oplossingen volgen?

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, de collega heeft al heel uitgebreid het rapport geschetst.

In deze commissie gaat men er steeds zeer prat op dat men visies vanuit het veld ernstig neemt. In de marge van de voetbalwedstrijd Beerschot-KV Mechelen zag ik een directeur van een topsportschool. Op dat moment was het rapport van de onderwijsinspectie over de topsportscholen nog niet ter beschikking. De visie van die man, zoals hij die tegen mij verwoordde, strookte vrijwel volledig met dat rapport.

De week na die wedstrijd hebt u samen met minister Muylers de topsportschool van die bewuste directeur bezocht. Die directeur is een Antwerpenaar, en die hebben geen schrik van een parler franc. Het zal me dus niet verbazen te vernemen dat hij u dezelfde mening te kennen gaf als de mening die hij tegen mij verwoordde.

Mijn vragen lopen dan ook gelijk met die van mevrouw Werbrouck. Wat doen wij met de mening van de mensen op het terrein? Zij sluiten zich aan bij wat in het rapport staat. Wat is uw mening over het rapport? Welke beleidsmaatregelen zult u samen met de heer Muylers nemen? Minister Muylers heeft in de commissie Sport gezegd dat er wordt overlegd. Ik hoop dat u ons iets meer kunt vertellen. Welke beleidsmaatregelen overweegt u naar aanleiding van het rapport, zowel wat het sportluik als wat het onderwijsluik betreft?

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Voorzitter, minister, collega's, recent werden de topsportscholen onderworpen aan een onderwijskundige doorlichting. De resultaten van die doorlichting werden over het algemeen als positief ervaren. Het topsportconvenant dat werd afgesloten, wordt goed nageleefd en de leerplannen liggen in de lijn van de verwachting. Toch constateert de minister dat de studieresultaten van de topsportstudenten in het hoger onderwijs lager liggen dan het Vlaamse gemiddelde. Dat is bijzonder jammer. Het zou eigenlijk niet mogen gebeuren. Zeker in een kleine regio als Vlaanderen is het in heel wat sporttakken bijzonder moeilijk om van je sport je beroep te maken. Het is en blijft dus belangrijk dat atleten zo veel mogelijk een opleiding volgen om de arbeidskansen nadat de sportcarrière is beëindigd, zo groot mogelijk te maken.

De belangrijkste factor die bijdraagt aan die slechtere studieresultaten heeft volgens de doorlichting te maken met het feit dat de studie- en leerlingbegeleiding niet is aangepast aan de specifieke situatie van het leven van een topsporter. U pleit er dan ook voor om de rigiditeit uit het systeem te halen. U wilt snel maatregelen nemen om de richtlijnen in die zin aan te passen. Maar u had ook nog ander nieuws. Tijdens de onthulling van de nieuwe topsportschool in Wilrijk kondigde u aan dat u nadacht over het ontwikkelen van een tweede traject voor topsport in het onderwijs, los van de topsportschool. Die benadering wordt ook wel het Lukaku-model genoemd. U wilt voortaan individuele topsporters een kans geven in het regulier onderwijs. Zo wilt u de scholieren een keuze geven en een kader aanbieden om sporters in eerder individuele sporttakken een kans te geven om hun talent ten volle te ontwikkelen.

In de schriftelijke versie van mijn vraag citeerde ik u over dat tweede spoor, maar ik zal dat citaat niet herhalen. Ondanks die verklaring is hierover niet rechtstreeks iets terug te vinden in de beleidsbrief Sport. De minister van Sport heeft ook geen concrete stappen gezet om deze piste, hoewel ze bijzonder interessant is, te onderzoeken. Tijdens de bespreking in de commissie Sport van vorige week bleek dat ook. Ondanks de voordelen die een integratie in het regulier onderwijs zou bieden, wil ik toch ook wijzen op het belang om niet rechtstreeks in concurrentie met de topsportscholen te gaan. De twee moeten goed naast elkaar kunnen werken. Men is volop bezig met de heroriëntering van de topsportscholen, en het tweede traject zou dan ook moet passen binnen die heroriëntering.

Minister, ik wil u volgende vragen voorleggen. Welke maatregelen zult u nemen om de gemiddelde studieresultaten van de Vlaamse topsportstudent weer omhoog te krijgen? Binnen welke termijn ziet u dat gebeuren? Hebt u over dat tweede spoor al overlegd met de minister van Sport? Met welke actoren hebt u al contact gehad? Wat is er uit de bus gekomen? Hoe ziet u het Lukaku-model in concreto? Hoe ver wilt u gaan in die integratie? In hoeverre gaat u dat afstemmen op de topsportscholen? Ik neem aan dat het niet uw bedoeling is om rechtstreeks met de topsportscholen in concurrentie te treden?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Voorzitter, minister, collega's, de vragen zijn al gesteld, naar aanleiding van het rapport van de onderwijsinspectie: wat is uw reactie op dat rapport, en overlegde u al met uw collega, verantwoordelijk voor de sport? Hoe reageert u op de aanbevelingen van het onderwijsrapport?

Ik heb nog een persoonlijke vraag. Hoe zit het met het Lukaku-traject? Als ik het mag geloven, kan iemand het daar heel ver mee brengen, als ik me niet vergis, van Klein-Brabant tot in Chelsea.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De screening door de onderwijsinspectie van de topsportscholen in het voorjaar 2011 heeft duidelijk aangetoond dat het spreiden van een geringe populatie topsportleerlingen over zes verschillende scholen resulteert in een weinig efficiënte besteding van de beschikbare middelen. Omdat daarenboven geen enkele van die scholen het volledige studieaanbod topsport aanbiedt, is een optimale leerlingenoriëntering in topsportstudierichtingen niet mogelijk. De onderwijsinspectie beveelt daarom aan de bestaande versnippering in het onderwijsaanbod topsport ongedaan te maken. De onderwijsinspectie herneemt niet expliciet dat dit moet worden gerealiseerd door een vermindering van het aantal scholen, al stelt ze wel een verplicht minimale schaalgrootte voorop die sowieso tot een reductie kan leiden. Een beperking van het aantal topsportscholen tot twee maximaal drie, werd al naar voren geschoven in de conceptnota 2005 'Topsport en studie' van de onderwijsinspectie.

Over de idee van scholenvermindering is nog geen formeel overleg gepleegd. Ik ben van oordeel dat er ten aanzien van het dossier topsportonderwijs geen taboes mogen zijn, en evenmin ten aanzien van andere dossiers. Ik wijs erop dat een hertekening van het opleidingsaanbod en van het onderwijslandschap een cruciaal onderdeel is van de hervormingsplannen met betrekking tot het secundair onderwijs. We hebben nog geen definitieve beslissing genomen. Ik pleeg inderdaad overleg met minister Muyters. De komende maanden zullen we nagaan wat we kunnen doen in afwachting van de grondige hervorming van het secundair onderwijs. We zullen nagaan of het kan worden opgenomen in de hervorming van het secundair onderwijs.

Het inspectierapport is opgebouwd uit drie delen: een beschrijvend hoofdstuk, een hoofdstuk aanbevelingen en een hoofdstuk concrete verslaggeving per afzonderlijke topsportschool. De aanbevelingen zijn gericht aan iedereen.

In het evaluatierapport van Bloso over de Vlaamse topsportscholen 2010 worden een aantal, aan afzonderlijke sporttakken gerelateerde, aanbevelingen en een aantal generieke aanbevelingen geformuleerd. Vijf van de aanbevelingen hebben betrekking op het onderwijs.

Een, herschikking van de locaties waar het sportspecifieke onderwijsgedeelte voor bepaalde sporttakken wordt georganiseerd. Het rapport van de onderwijsinspectie suggereert om de sportspecifieke vorming die voor sommige sportdisciplines verspreid is over verschillende topsportscholen, te bundelen op één of een beperkt aantal locaties.

Twee, verhoging van de lerarenomkadering voor de eerste graad, naar analogie met de bijzondere regeling die er is voor de bovenbouw. Het rapport van de onderwijsinspectie loopt op dit punt niet gelijk met het Bloso-rapport.

Drie, het opstellen van een specifiek profiel voor de leraar in topsportrichtingen waarbij rekening wordt gehouden met de noden, onder andere inzake studiebegeleiding, van de topsportleerling en met voldoende engagement van de leraar in kwestie. In het rapport van de onderwijsinspectie wordt de topsportscholen ook aanbevolen om hun personeelsbeleid explicieter af te stemmen op de topsportspecifieke context door te werken met specifieke en geïndividualiseerde functiebeschrijvingen voor de topsportschoolcoördinator en de leraren die in topsport lesgeven.

Vier, het nemen van initiatieven om aan de topsportscholen geïnformatiseerde studiepakketten ter beschikking te stellen en het uitwerken van aangepaste leermethodes. Ook de onderwijsinspectie dringt erop aan dat de onderwijsverstrekkers inzetten op meer aangepaste leermethodes.

Vijf, het verhogen van het kader van opvoeders aan de topsportinternaten en het uitsluitend aanstellen van opvoeders met voldoende 'topsportmindedness'. Het rapport van de onderwijsinspectie loopt daarmee parallel en beveelt aan dat topsportscholen en internaten de studiebegeleiding in het internaat afstemmen op de richtlijnen van de topsportschool en die begeleiding ook vanuit de school aansturen. De inspectie pleit niet voor meer omkaderingsmiddelen. De aanbevelingen van de sportsector worden dus grotendeels onderschreven door Onderwijs, behalve de omkaderingsmiddelen.

In aansluiting op mijn eerder antwoord is een van de aanbevelingen van de inspectie om de huidige diverse tweepolige aso-studierichtingen met component topsport te vervangen door een eenpolige studierichting topsport, naar analogie met wat nu al bestaat in tso respectievelijk bso. Zo zou de studiedruk in het aso meer beheersbaar worden, de schoolse vorming zou beter aansluiten op de specifieke leefwereld van leerlingen en bijdragen tot een meer topsportspecifieke inkleuring van de basis- en specifieke vorming.

Het rapport heeft zich beperkt tot het studiegedeelte en is niet ingegaan op de relatie tussen de topsportscholen en de topsportclubs. Dat moet eerder vanuit Sport gebeuren.

Ik ga dus verder overleggen met minister Muyters. We hebben dat nog eens duidelijk afgesproken. We willen tot conclusies komen en niet blijvend overleggen. Er zullen maatregelen moeten worden genomen in het kader van de hervorming secundair onderwijs. Als het kan, willen we ook al vervroegd maatregelen nemen.

De tweede mogelijkheid is het Lukaku-model. Dat wordt op het terrein goed onthaald door heel wat mensen. Lukaku is een mooi voorbeeld. Er zijn binnen de bestaande schoolreglementering, -infrastructuur en -begeleiding heel wat faciliteiten. We hebben dat onlangs gedaan voor topcultuurtalenten. Denk aan de Koninklijke Balletschool in Antwerpen.

We zijn aan het onderzoeken of we dat ook kunnen doen voor topsporttalenten die buiten de toepassing van het topsportconvenant vallen. Het betreft dan leerlingen die een sport beoefenen die niet onder het convenant ressorteert, die niet over een topsportstatuut beschikken of die niet voor een topsportrichting/-school kiezen.

Ik denk niet dat hier sprake is van concurrentie met de topsportscholen. Het zijn gewoon twee sporen naast elkaar, die perfect aanvullend kunnen werken. Ik heb de indruk dat we flexibele trajecten voor topsporttalenten in het gewone onderwijs verder moeten uitwerken. Daar is veel vraag naar. Dat kan perfect zonder de topsportscholen uit te sluiten. Dat kan verschillende profielen van leerlingen omvatten. De minister van Sport en ikzelf gaan dat in de komende maanden verder uitwerken.

De voorzitter: Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Minister, u hebt ons een duiding gegeven van waar we naartoe kunnen gaan. Het is geen 'nee' en geen 'ja' geworden. Hebt u het wat de timing betreft over een of twee jaar?

Minister Pascal Smet: We proberen dat tegen volgend jaar, maar het hangt af van de andere werkzaamheden. Ik kan het niet honderd procent garanderen.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Dat zou een stap in de goede richting zijn. De centralisatievoorstellen met minder scholen zijn een heel goed initiatief. We hopen dat u dat kunt realiseren samen met de minister van Sport. Ook in Nederland en Frankrijk is dat zo. Bij ons er altijd versnippering.

Wellicht krijgen we meer topsporters met het Lukaku-model dan met de topsportscholen. Het zijn niet echt de toptalenten die naar de topsportscholen gaan, maar veeleer de subtop. De echte toptalenten bewandelen het tweede spoor. Ze worden pas topsporter na hun schoolcarrière. Daarom ben ik blij dat het tweede Lukaku-model bespreekbaar is en dat het tot resultaten zal leiden.

Ik ben ook heel positief over de bouw van de nieuwe topsportschool in Antwerpen. Dat is een prachtige zaak, maar ik wil er toch een kanttekening bij maken. De commissie Sport is samen met de commissie Onderwijs al anderhalf jaar bezig om daar binnen te geraken, om uit te zoeken hoe het daar in elkaar zit, wat de problemen zijn, wat er kan worden verbeterd. Voorlopig geraken we er niet binnen. De ministers zijn er wel binnen geraakt. Ik vind dat jammer, want het is nodig dat we de topsport eens gaan opsnuiven. Ik heb dat zelf nog gedaan, maar de collega's zouden de problemen ook eens ter plaatse moeten gaan bekijken. Je kunt het hier wel zeggen, maar als je het niet ziet of aanvoelt, is dat heel moeilijk.

Minister, we hebben van u al iets meer vernomen dan van minister Muyters, maar ik hoop dat u hier echt werk van maakt. De inspectie van Onderwijs heeft een schitterend document gemaakt. Ik hoop dan ook dat u die aanbevelingen grotendeels zult volgen.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: De directeur van de topsportschool in Wilrijk heeft zich, toch in gesprekken met mij, altijd verwonderd dat er veel Vlaamse middelen vloeien naar de topsportscholen en dat het parlement toch de moeite niet heeft genomen om ze te bezoeken. Ik heb dat voorgesteld in de commissie Sport, maar blijkbaar heeft de Kortrijkzaan die de commissie in kwestie voorzigt, daar geen oren naar omdat dat voorstel nu eenmaal komt van een Vlaams Belanger.

Ik wil het voorstel van een werkbezoek aan de topsportschool nu in de commissie Onderwijs doen en ik hoop dat het wordt opgenomen door de secretaris. Ik hoop dat ik hiermee nu niet bot vang. Die topsportschool zal ons alleszins met open armen ontvangen.

In verband met uw antwoord, minister, wil ik beginnen met het positieve, zijnde het tweede spoor. Dat is niet nieuw. Het heeft altijd bestaan. Ik heb het genoeg gehad om als kind Ludo Coeck te hebben gekend. Hij was een vooraanstaand voetballer en is inmiddels overleden. Die man debuteerde op 16-jarige leeftijd in het eerste elftal van Berchem Sport en is dan meteen naar Anderlecht getransfereerd. Destijds heeft hij in het middelbaar onderwijs de nodige vrijheden gekregen om zijn sportcarrière met zijn schoolcarrière te combineren. Hij heeft zijn schoolcarrière afgewerkt, met brio trouwens, en toch kreeg hij de nodige vrijheid op school om het sportieve te combineren met de school.

Voor de screening door de onderwijsinspectie van de topsportscholen verwijst u naar het overleg met minister Muyters, maar dat verbaast me niet. U herhaalt wat er in het rapport staat, maar u geeft geen mening over de suggesties van de inspectie. Ik begrijp dat de inspectie op de vlakte blijft. Dat zijn ambtenaren, maar u bent dat niet. Het is niet voor niets dat we heel recent, een maand of vier geleden, het Reglement van het Vlaams Parlement hebben gewijzigd, zodat vragen om uitleg of interpellaties naar de intenties van de minister

niet meer toegelaten werden. Dat heeft natuurlijk een reden. Als de minister een intentie heeft, heb je op z'n minst de mogelijkheid om met het parlement een debat te voeren voor de minister een beslissing neemt. U geeft weinig inkijk in waar u met die topsportscholen naartoe wilt. Ik vind dat een beetje spijtig, want dat neemt het debat weg dat we hier in dit parlement zouden kunnen voeren.

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Minister, ik ben heel tevreden met uw antwoord. We hebben toch wat meer informatie gekregen. Uiteraard zijn we ook tevreden met het doorlichtingsverslag. Het is een heel nuttig document. Het is heel belangrijk om over de versnippering te blijven nadenken.

Ik heb in de commissie Sport ook heel duidelijk gezegd – en ik heb uw citaat weggelaten omdat u wel zult weten wat u hebt gezegd – dat we heel tevreden waren met wat u daar hebt gezegd. We stelden er wel vragen over, maar we vonden het wel een positieve insteek en een verbetering voor de toekomst.

U hebt gesproken over overleg met minister Muyters. We hebben die vraag ook aan hem gesteld, maar het was niet zo duidelijk waar we eigenlijk stonden. Ik zou nog eens willen oproepen om het concreet te doen, want het is absoluut nodig.

U hebt ergens gezegd dat het niet noodzakelijk over een vermindering van topsportscholen hoeft te gaan. Wij zijn absoluut niet tegen een vermindering van het aantal topsportscholen, wij denken eerder dat het noodzakelijk is om een echte topsportschool te krijgen. Laat dat duidelijk zijn. Het is absoluut nodig als we vooruitgang willen boeken. Dat is nu eenmaal zo.

Het ging nog even over de concurrentie op die twee pistes. Dat hoeft natuurlijk niet. De tweede piste hoeft geen concurrentie te zijn van de eerste, als er maar voldoende overleg is. Als we dat kunnen aanbieden, is dat ook absoluut een verbetering.

De voorzitter: Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Als je de intentie van de minister wilt kennen, moet je naar zijn website gaan en dan ken je zijn intentie. Ik heb hier een heel mooi document waarin staat waar hij met de topsportscholen naartoe wil gaan. Die intenties mag hij nu misschien niet meer uitspreken omdat er nog overleg is, maar het is zijn gedachtegang die ik volledig kan volgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de nood aan een eenduidig duidelijk systeem in het zwemonderwijs - 454 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Voorzitter, minister, collega's, ik zit hier met enige schroom, want het is mijn eerste vraag in de commissie Onderwijs. Onderwijs is dus zeker niet mijn specialiteit.

Ik heb signalen ontvangen uit het onderwijsveld – en deze vraag wou ik graag zelf stellen, normaal geef ik die vragen door aan mevrouw Helsen – over de zwembrevetten en het feit dat we ons te veel concentreren op de afstanden die moeten worden gezwommen. De sector vraagt om meer toe te spitsen op de zwemvaardigheden, de conditie, de zwemlijn die men aanleert enzovoort.

Het is goed dat er in het onderwijs nog altijd zoveel aandacht voor zwemmen is, ondanks de maximumfactuur. Veel scholen hebben er nog altijd zeer veel aandacht voor. De mensen die ermee bezig zijn, geven wel duidelijk een signaal. Ze zitten blijkbaar ook regelmatig samen: de universiteiten van Gent en Leuven, Bloso, de Gezinssportfederatie en Schoolzwemmen. Ze pleiten ervoor om nieuwe leerlijnen uit te vaardigen voor het zwemmen. Als dat niet gebeurt, vrezen ze dat hetzelfde zal gebeuren als in Groot-Brittannië waar de ‘nieuwe vorm’ van aanleren een private aangelegenheid wordt. Verschillende initiatiefnemers willen blijkbaar ook sportinfrastructuur ter beschikking stellen en mee investeren.

Ik kan dus enkel concluderen dat er een draagvlak is dat van onderuit is gegroeid, om te werken aan die nieuwe vorm van leren zwemmen. Uw kabinet zou signalen geven dat men er wel gevoelig voor is. Men is er al tien jaar mee bezig, maar men is er nog niet in geslaagd om dit om te zetten in nieuwe regelgeving.

Wilt u in samenwerking met het werkveld de eindtermen voor de zwemcompetenties en de zwemvaardigheden opnieuw definiëren? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke manier? Bent u bereid om, samen met minister Muyters, een faciliterende rol te spelen? Kunnen ambtenaren van de Vlaamse overheid vrijgesteld worden om nieuwe leerlijnen en eindtermen uit te werken? Ik weet niet of dit gebruikelijk is, vandaar mijn vraag.

Van waar moeten de middelen en de expertise komen? Er is heel veel expertise en ik hoor dat verschillende privépartners mee willen investeren. Ziet u andere mogelijke partners dan ik heb opgenoemd? Ik denk bijvoorbeeld aan Lotto of Electrabel, aan partners die willen investeren zodat we het programma dat in Engeland gebruikt wordt, ook hier kunnen gebruiken om onze kinderen te leren zwemmen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, mijnheer Dehaene, allereerst wil ik zeggen dat het Departement Onderwijs en Vorming niet betrokken was bij de vergadering waarnaar u verwijst. Ik wil ook opmerken dat in onze wetgeving op dit moment niet voorzien wordt in het behalen van een zwembrevet. Het behoort niet tot de onderwijswetgeving.

In de eindtermen lichamelijke opvoeding van het lager onderwijs is er één eindterm die expliciet verwijst naar zwemmen, namelijk eindterm 1.25: “De leerlingen voelen zich veilig in het water en kunnen zwemmen.” Eindterm 1.24 stelt bovendien: “De leerlingen kunnen ongeremd en spelend bewegen in het water.”

Voor de eerste graad secundair onderwijs, lichamelijke opvoeding, wordt in de eindtermen vermeld: “De leerlingen kunnen één zwemslag doeltreffend uitvoeren en de leerlingen beheersen voorbereidende vormen van reddend zwemmen”. Voor de tweede en derde graad secundair onderwijs zijn een aantal eindtermen ondergebracht onder de titel ‘Verbreden en verdiepen van motorische competenties’. Hierbij heeft de leerkracht “keuze uit verantwoorde vormen uit meerdere bewegingsgebieden: atletiek, gymnastiek, dans en expressie, zwemmen, spel en sportspel, zelfverdediging, natuurgebonden activiteiten of andere verantwoorde bewegingsgebieden”. Dat wil dus zeggen dat zwemmen in de tweede en de derde graad niet meer verplicht is.

Het is volgens mij op dit moment niet nodig om de eindtermen voor zwemcompetenties en zwemvaardigheden te herzien. U haalt in de door u gestelde vraag zelf aan dat het bij het hertekenen van zwembrevetten vooral gaat om het verder uitwerken van leerlijnen. Het uitwerken van leerlijnen is een verantwoordelijkheid van de leerplanontwikkelaars of met andere woorden: de netten en pedagogische begeleidingsdiensten. Als daarop moet worden gewerkt, mag ik als minister eigenlijk niet tussenbeide komen. Ik kan uiteraard wel suggesties doen, maar de verantwoordelijkheid en de beslissingen liggen bij de netten en de pedagogische begeleidingsdiensten, en dit op basis van de onderwijsvrijheid.

Het is ook belangrijk om te weten dat ik me als minister van Onderwijs over het vormgeven van het onderwijsaanbod door de school via de pedagogisch-didactische processen, initiatieven en lesactiviteiten, evenmin mag uitspreken, want dat behoort tot de pedagogische vrijheden van de scholen.

Het uitreiken van afstandsbriefjes is een bestaande praktijk die voortvloeit uit een praktijk van de scholen zelf, niet uit iets dat de overheid oplegt.

Op dit moment heb ik dus niet de intentie om een nieuwe leerlijn uit te werken – ik kan dat trouwens niet –, of om nieuwe eindtermen uit te werken. Ik heb trouwens geen vraag gekregen om te voorzien in eindtermen op het vlak van zwemmen.

De toegankelijkheid van de zwembaden is een andere kwestie. Het is eerder een lokale problematiek dan een problematiek die afhangt van het Departement Onderwijs en Vorming.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Voorzitter, minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb weer iets bijgeleerd en elke keer dat ik iets bijleer, ben ik tevreden – ik moet hier misschien wat vaker komen.

Ik heb genoteerd dat u niet bevoegd bent voor het aanpassen van leerlijnen. Ik kan me wel inbeelden dat u mee aan de kar kunt trekken. U kunt misschien wel signaleren dat er een draagvlak is en suggereren dat men er werk van zou kunnen maken. Het is altijd een dunne lijn.

Voorzitter, ik heb begrepen dat we onze contacten binnen de verschillende onderwijskoepels hierover kunnen aanspreken om hen ervan te overtuigen om hier werk van te maken.

Ik stel vooral vast dat er een draagvlak gegroeid is van onderuit. Het zou zonde zijn om er geen gebruik van te maken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■